

I. ФОРДЕНКО

ВІД СТАЛІНА
ДО ДАЖБОГА

ПІЗНАЄТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА ВИЗВОЛИТЬ ВАС.

/Йоан 8:32/

Накладом Автора

Чикаго —

—1980

PRINTED in CHICAGO-U.S.A.
The Price: \$3.45 USA.

FROM THE TIME OF STALIN UNTIL GOD DAZHBOH

By J. FORDENKO

**And you shall KNOW the TRUTH,
And the truth shall make you FREE.**

(John 8:32)

Published by the Author

I. ФОРДЕНКО

Від Сталіна до даждьога

Із звернення Владик Українських Церков, Провідників
Українських Євангельсько-Баптистських Об'єднань,
учасників Другого Світового Конгресу
Вільних Українців.

.....«Жорстокий ворог Христової Церкви
й України вживає всіх своїх сил, щоб
зломити саму душу українського народу,
поневолити його духовно, національно і
політично раз назавжди.

Для цієї цілі він уживає всіх своїх
могутніх засобів в ділянці виховання —
преси, радіо, телевізії і всіх форм соціаль-
ної, економічної та політичної преси».

**Всі авторські права застережені.
Передрук цілості як і частини цієї книжки
— без попередньої згоди автора —
З А Б О Р О Н Е Н О !**

З М И С Т

1. Передмова	7
2. Старший брат, великий російський народ?	13
3. Чи можлива антиросійська революція?	39
4. Страдальна Україна.	55
5. Спогад з галицького села.	73
6. Західня Україна чи Малопольська?	83
7. Визволення після визволення.	105
8. Совєтські підступні методи /Дажбог в Чікаго/.	125
9. Післяслово	156
10. Закінчення	158
11. Відкритий лист	161

Женусі, утраченій доні,

Евгенії Бискош

присвячую:

Автор

П Е Р Е Д М О В А

Піznати ворога замало, конче треба знати його методи боротьби і лиш тоді можна оминути можливість бути зловленим в його, широко розставлені сіті.

У давнину, коли ворог наступав фронтом з повними силами своїх армій, легше було оборонятись, ніж тепер, коли вживается не лише замасковані далекобійні гармати, літаки, що можуть раптом з'явитись на небі противника, але й ціла шпигунська сітка, що звичайно діє скрито, в глибокому запіллі фронтових армій.

Ще у ХУІІІ-му сторіччі революціонери розпрацьовували тактику дій у світовому маштабі /обсягу/, а поставлене ними завдання є актуальне і по сьогодні. Повна руйна цивілізації та знищення релігій, а в першу чергу християнської релігії — це одно з основних та першорядне завдання.

Тактикою революціонерів було, використовуючи гарні фрази, як свобода, рівність, братерство, знищити не лиш Лондон, Париж чи Рим, але всю цивілізацію світу взагалі.

З допомогою гарних слів, підступу, шантажу та інтриг вони намагалися цими освячуючими засобами довести до цілей, що були вже заложені в самих підставах дій.

«Пролетарі всіх країн єднайтесь!» Це був головний клич вождів-революціонерів, клич, який мав об'єднувати пролетарів на революційну боротьбу, хоч усі ці вожді самі пролетарями не були. В розпаленні революції вони завжди бачили свою ціль, ціль поневолення світу, щоб опісля панувати над ним.

Російський імперіалізм із своєю марксокомууністичною облудною ідеологією, набувши теж відповідної практики за довгі роки свого панування, старається проникнути всюди, де лише можливо, щоб підготувати ґрунт для осягнення своєї цілі.

Перед тим, поки захопити владу в свої руки в Росії 1917 р., комуністи кидали дуже гарні кличі, які опісля спричинили лише тяжкі наслідки для тих, що в ті кличі повірили.

«Далой штики» або «Земля селянам», кличі, що мали лише тимчасову, тактичну вартість. Кидати штики належало лише царські, за спротив мобілізації в Червону Армію карали смертю.

А селяни й досі не лише не мають землі, але змушені працювати, вирощуючи хліб для режиму, хліб, якого для власного прохарчування не мають.

Не мінялися методи забріханости навіть після 60-ти років панування режиму. Обман під покровом гарних обіцянок, хоч давно, та мабуть раз і назавжди науково опрацьована метода як освячений засіб до здобуття мети.

Та скільки разів ті освячені методи розторочували самих творців революції, самих господарів. Навіть найвище крісло в комуністичній ієрархії не є безпечне, не різиться нічим т.зв. тітовський або ки-

тайський комунізм від советського.

Брехня, шантаж, підступ, погрози або обіцянки — все це комуністичні засоби імперіялістичної Росії, освячені ради самої цілі, кінцевою метою якої має бути знищення християнського світу та підкорення його вибраними.

Ця книжка — це лише збір фактів, де поряд із пригаданням деяких трагічних моментів із життя нашого українського народу показано, що Советський Союз зовсім не є союзом, — це є російська імперія, яка нещадно експлуатує всі неросійські народи, а російський народ являється тією панівною нацією.

Партийність і марксо-комуністична ідеологія — це лише додаткове знаряддя, що має облегшити наступ збройним силам при загарбуванні інших, нині ще вільних народів.

Довгі роки моого перебування в Советському Союзі, а зокрема, остання, коротка подорож туди минулого року, твердо мене в цьому переконали, що я пишу так, а не інакше. На підставі лише цього пере-

конання я виклав мої погляди в розділах: «Чи можлива революція» і «Старший брат».....

Накінець показані найбільше знані методи боротьби совєтського режиму, методи, що були вживані в минулому, та є в ужитті й тепер з метою досягнення їх загарбницьких цілей і як побачимо, знову їхня улюблена робота, боротьба за руїну християнської віри.

Нема тут нічого вигаданого, а є лише правдиві факти, в більшості з якими я особисто зустрівся, а деякі і переживав.

Терен діяння — це місто Львів та майже вся Західня Україна. Звідси і знамените обізнання в колишній, з-перед Другої світової війни Польщі. Перше і друге совєтське «визволення», німецька окупація і всі зв'язані з цим події.

Київ, Житомир, Харків, Одеса, міста України, де зустрічав я рідних мені по крові та тих, що, називаючи себе старшиими братами, змушували «молодшого» працювати на них.

Аналізуючи цю або іншу проблему чи

висловлюючи мої погляди, я старався не керуватися моїми добрими чи злими почуваннями, — все в міру моїх можливостей, я розглядав холоднокровно і об'єктивно, як безсторонній спостерігач.

Якщо це навіть не зовсім пощастило мені, хочу підкреслити, що переконання ті не відзеркалюють поглядів якихось партій, фракцій чи груп — вони є лише моїми власними.

На закінчення я вже більш емоційно звертаюсь до всіх, що будуть читати цю книжку, вже не як сторонній спостерігач, але як українець і християнин, бо дорогі мені наші християнські моралі, як і дорогий мені народ, з якого я вийшов.

Автор

СТАРШИЙ БРАТ ВЕЛИКИЙ РОСІЙСЬКИЙ НАРІД

a/ Новий вождь, нові кадри

Сталін, зайнявши фотель генсека в комуністичній партії після відсунення хворого Леніна, поступово зміцнював своє становище.

Беручи участь в роботі ГПУ ще за Дзержинського, він досконало зрозумів, що для того, щоб стати безумовним диктатором, треба саме з тими силами рахуватись /ГПУ/, зміцнювати їх та мати над ними повну контролю.

І з такої позиції власне до цього позбувшись такого сильного конкурента, як Троцкий, який в тому часі був потрібним в інших центрах капіталістичної гущі, ^{1/} він почав зміцнювати своє становище можноволодаря /самодержця/ та при допомозі вже контролюваного ним ГПУ відкидати зі своєї дороги всіх тих, які ще недавно були його шефами.

^{1/} В Росії і досі панує переконання, що Троцький /Бернштайн/ не був засланий, а лише висланий партією з відповідним пляном. Непорозуміння між ним і Сталіном заіснувало лише пізніше.

Не належить однаке Сталінові приписувати спеціальних здібностей, він діяв з тих вигідних, уже дозрілих умовах терору, які були створені революцією і тими методами, які були готові, вповні дозрілі і були вже в ужитку в останні роки большевицької влади.

Говори одне, а роби друге, або, вбиваючи, повторяй безнастанно, що ти в цей спосіб робиш жертві велику прислугу і спасаєш її не прямо від гріха, але від усіх хвороб і прикростей цього світу. Це девіза, яка й досі панує в царстві сатани совєтського «раю»

Так то Сталін винищив усіх великих, видатних діячів, в більшості діячів єврейського походження, творців большевицької революції, всіх тих, яким він був покликаний служити, винищив руками того ж ГПУ, що вони самі творили.

Щоб не називати багатьох, Каменєв, (Розенфельд) і Зінов'єв (Апфельбаум) були тими, яким ані розумом чи організаційною здібністю, ані становищем, яке вони займали в новім більшовицькім уряді,

недовчений, грузинський семінарист Джугашвілі ніяк дорівняти не міг.

Ще й поки знищити їх, як усім відомо, Сталін поставив їх в таке становище, в якому оці два визначні діячі, будучи в тюрмі, відтанцювали так, як заграв їм Сталін, вони широко признавались до недоконаних злочинів.

В цей же спосіб і такими методами він діяв до 1937 року, коли то остаточно позбувся всіх сильніших конкурентів і тепер спокійно міг сидіти в Кремлі, яко «вождь і батько трудящих».

Але неправильно було б назвати Сталіна антисемітом, бо таким він не був. Він був лише жадібний слави і для неї вбивав євреїв, щоби звільнитися від всяких конкурентів влади, теоретиків і вчителів більшої чи меншої ваги, бо без того не міг би був назвати себе учнем Леніна, великим учителем, корифеєм науки і т.д.

Поза тим він не пішов далі використовуючи євреїв на всяких менших посадах, що були корисними для загальної справи і зміцнення його влади. Він дозволив їм і

їхнім дітям учитися і працювати та користуватися всіма благами, якими ледве чи могли користуватися інші нації в новій імперії, даючи однак до зрозуміння, що слава лише йому одному належить.

В той же час Сталін мусив поповнювати кадри на місце відсунених з його дороги до слави, старих, партійних і державних діячів.

На кого ж він міг більше орієнтуватися, як не на росіян, які були більшістю в новій імперії і яких ліпше було самому пляново розставити, ніж вони мали б колись ту владу стихійно, якщо не силою, перебрати.

Бо властиво революція відбулася руками російського солдата і робітника, але це не лише в цьому справа.

СССР, як спадкоємець Російської імперії застав велику кількість росіян, розкинених по всій імперії, які негайно вітали постання нової і готові були і надалі служити «Родінє», незалежно від того, який цар сидів у Москві.

Українці, білоруси, грузини та інші нації радше орієнтувалися на відірвання від ім-

перії, прагнучи незалежності для всіх народів.

Було ясним, що утримати імперію, хоч і під новим прапором, тепер можна було лише орієнтуючись на російські і ніяк на місцеві національні кадри. Така орієнтація була ще і зразу після революції, ще поки Сталін став диктатором.

До того всього Сталін жив не десь у Франції або Еспанії, але тут, серед російського народу, якого характер і всі примхи знати знаменито.

Він знати, що росіяни є добрими слухняними виконавцями наказів та одночасно любителями «управлять».

Він бачив занедбані російські землі, зарослі хабаззям оселі та повалені хати, яких росіянин не ремонтує. Він це все бачив і знати, що так чи інакше російська земля ще надовго мусить залишитися такою, він знати, що росіяни повільні до будови шляхів, міст чи шкіл. Зате вони не проти того, щоб користуватися шосе /дорогами/ збудованими кимось.

Тож Сталін тепер щедро роздає росія-

нам владу в Україні, Білорусії, Туркменії, Азербайджані чи навіть Грузії.

Його опертя на російську слухняну більшість додавало йому щобільше диктаторських сил, а вже дуже придалося, коли почалася Друга світова війна.

І тут вже Сталін орієнтується, як ніколи на росіян, а оголосивши війну «вітчизняною», дає їм до зрозуміння, що лише вони є господарями цієї землі.

Промова Сталіна і тост за «великий російський народ» після перемоги були тим доказом допущення росіян до стану панівної нації над усією імперією, були тим закликом національного пробудження Росії.

Всі також пам'ятають дозвіл Сталіна росіянам, що демобілізувалися, замешкувати всюди, без обмеження, що стався початком упертої русифікації після воєнного часу в Україні.

Тим, що досі думають, що СССР це не російська імперія, а росіяни теж належать до гнобленої ніби партією нації, скажемо прямо, що вони помиляються дуже. Оч-

видно, твердити таке можуть лише росіяни, вони ж спеціально такими заявами хочуть виправдати російський народ, що проводить уперту русифікацію на неросійських землях та гнобить і експлуатує неросійське населення.

Назва СССР /Союз Совєтських Соціалістических Республік/ і ніби створення «союзних республік» мали за ціль показати зовнішньому світові що Російська імперія тепер ніби сталася союзною державою, де рівність і єдність всіх народів загарантована віддачею їм усіх національних прав в рамках їхніх національних республік. Але в дійсності союзного, національного керівництва насправді ніколи не було ні в одній т.зв. «союзній республіці», нема його й досі.

Всі директиви завжди виходили з Москви, а «союзні республіки» були лише виконавцями директив, керівні кадри також призначались Москвою і лише з осіб не національного середовища, найчастіше росіян.

Якщо десь там сидів якийсь Коротчен-

ко, Григорченко або Мануїльський, то кожний з них мусив бути:

1/ Росіянином хоч би й носив не російське прізвище.

2/ Бути переконливо вірним Росії і росіянам та звичайно жонатим з росіянкою.
/Це все після 1937-38 pp./

Наведу такий приклад. Працює собі, назвім його Іван-українець, від багатьох років член комуністичної партії, з вищою фаховою освітою. Але хоч і трудиться чесно й виконує всі директиви, посада, яку від кількох років займає так і залишається все йому, хоча інші з меншою освітою здобувають вищі посади. Та це люди, в більшості росіяни, він же, як українець, не один раз відчув понижування, якщо не звичайну насмішку над ним від тих, що старшиими братами себе звуть.

І ось положення міняється. Іван одружується з російською Машою. */Дуже часто так сказати б, йому її підсунутъ/,* тоді він уже ніби й рівний серед них. Тепер про нього скажуть: «Це хороший парень», у нього жінка наша, «русачка».

Не виключене, що її одного дня покли-
чуть, «куди треба», де їй доручать навчати
Івана, щоб він теж належав до «великого
народа».

Такі й інші проблеми неписаного права,
але вперто і наполегливо пропихані в жит-
тя національного, неросійського середови-
ща тими, «кому в майбутньому принадж-
ний світ», як вони твердять.

Хоч це і неписане право, але все те гово-
риться відкрито і всюди, все для росіян,
все робить і зробив росіянин, всяка честь і
слава росіянам і народові російському. Бо
в керівництві росіяни, бо НКВД є російсь-
ке. На сьогоднішній день росіянам не
треба писати, як і колись німці писали
«нур фюр Дойче» всюди, не треба писати
«только для russkikh», їхня вперта русифі-
кація дає їм привілеї і без написаного.

Вся біда, що їх хоч і більшість /95%/
в апаратах керування республіками, однак
в національній гущі вони ще є одиницями,
велике це щастя того народу, над яким
вони здобули владу керувати.

б/ Партійне чи російське керівництво?

На перший погляд здавалося б, якщо керівництво країною здійснює комуністична партія, кадри керівників /в тім числі і керівників уряду/ підбирається після партійної, але не національної приналежності.

Практика показала, однак, щось зовсім інше. Звичайно, першенною /в керівні кадри/ користуються очевидно особи, що є членами партії, але тільки:

1. Особи російської національності.
або
2. Особи інших національностей, якщо вони потрапили в так звану номенклатуру.

Приналежність до партії для вище означеных осіб /н-р 1 і 2/, хоч і на першому місці, в дійсності великого значіння не має.

Щоб окреслити вартість приналежності до комуністичної партії треба сказати, в

першу чергу, якій контролі підлягає особа в советах, яка до партії не належить. Отже над безпартійною особою справує контролю:

1. Професійна спілка.
2. Вища інстанція або дирекція його затруднення.
3. Органи /НКВД, КГБ/.

Над особою, що є членом партії, крім тих означених вище, контролю справує їй партія. І це є вся вартість самої партійності.

Але не буде хіба потреби вияснювати, що для того, щоб потрапити в так звану номенклатуру, чи якби то сказати, в ту ю вищу сферу комуністичної «сметанки», то треба дотримувати вірність існуючому режимові, здобуваючи його довір'я. Широко відкриті двері туди особі з російської національності по всіх так званих «союзних республіках». Особи іншої, ніж російська національність, щоб потрапити в цей список, мусить найперше виказатись вірністю всьому, що російське і байдужістю до всього, що є його, національне.

Не мають рації ті, що твердять, ніби росіяни стались такими ж рабами та змушені виконувати лише функцію машин нарівні з іншими національностями, які входять до складу імперії, що зветься СССР.

Ті росіяни, що живуть на своїй російській землі і працюють теж ніби, як і інші неросіяни, знають, що тепер чи пізніше чекає їх відрядження за кордон або керівна посада в союзі.

А й тепер нема на його землі присланих начальників, секретарів чи інших командирів неросіян, нема на тих посадах людей, надісланих з чужини, їм ніхто не скаже, «Чому ти не говориш або не вчиш дітей такою, а не іншою мовою говорити», що має місце на землях «союзних республік». Він не мусить весь день слухати радіо чи телевізор на чужій для нього мові, слухати чужу музику, чужі пісні, як змушені громадяни «союзних республік».

А коли прийде час, що його пішлють в Україну, Литву чи й Сибір, він поїде туди як керівник, як «син велікаво рускаво

народа», син панівної нині російської нації.

Бо вирішальним фактором набору в номенклатуру /хоч і не писаним/ є приналежність до російської нації. Нині в цілій імперії, що називається ССРС /Совєтським Союзом/, всюди, по всіх містах, селах і селищах неросійських земель росіяни займають становища більших чи менших керівників та під опікою НКВД-КГБ живуть і «пасуться» серед гноблених ними народів.

Тепер уже ніяк не можна сказати про якийсь «інтернаціональний», «комуністичний» або єврейський уряд. Можемо називати: комуністичний, совєтський чи більшовицький, але під цими словами тепер належить розуміти тільки як російський. Бо все керівництво імперії в переважаючій більшості в руках росіян. І то, починаючи з Москви від Кремля, аж до маленької крамниці десь там в Литві чи Україні, що торгує петрушкою, всюди керують росіяни.

Інші, які живуть в РСФСР і для яких ще нема відповідних воканцій /ще не оpanували світу/, сидять у своїх хатках, часто

ліплених, не ремонтуючи їх, не ремонтуючи доріг, станцій чи хочаби електричних або газових проводів, не будують нових міст, бо вони покликані керувати світом.

Хто захотів би переконатись, мусив би відвідати землі /без провідників/ російські та порівняти їх естетику з естетикою земель в «союзних республіках».

*в/ Старший брат
російський зблизька*

Звичайно, необмежене почуття влади псує людей, розкладає народ психічно, якому дано до зрозуміння /він сам собі вмовив цю роля/, що він покликаний керувати світом, — такий народ мимо волі поступово перетворюється в паразитів серед народу, яким керує і чиїм хлібом харчується. І чи не кінчається нещастям часто уроєність народу ролі вираного?

Їм, росіянам, в умовах теперішньої імперії є всі можливості. Молодь має багато більше шансів на навчання у вищих учи-

вих закладах, наприклад, Києва чи Львова, ніж мають діти українців тепер, але як знаємо, багато з них, користуючись своїм положенням «старшого брата», часто замість знань, здобувають лише дипломи.

Посідаючи диплом вищої школи, є підстави легше здобути номенклатуру і зайняти вище становище керівника, натомість щоб керувати в Російській, совєтській імперії великих знань не треба: підприємство не своє, а наше, державне. І дістати бажаний диплом для себе або своїх дітей без навчання не дуже й тяжко, бо можна застосувати шантаж, погрозу /в залежності від його теперішньої посади або посади приятеля/, часто підкуп або те й друге.

«Ми русскіє, для нас нєт преград» /ми росіяни, для нас нема перешкод/, клич, що так часто повторюється ними.

Візьміть в руки російську книжку або газету теперішнього видання і ви без труднощів знайдете такі слова: «русскій народ, русскій винахід, russkie солдати, russkij офіцер, russkies можливості, здібності,

честь, слава, працездатність, відвага і все, цілковито все русське /російське/. А поміж такими слівцями ще й інше, нпр., ми росіяни, до нас належить світ.

Тепер на зміну візьміть українську або іншу союзну національну газету, чи знайдете теж щось подібного? Ні, бо коли б хтось написав український народ, українська честь чи аби лише українська здібність, він відразу став би націоналістом в очах КГБ, та ще і буржуазним, його повезли б на довгі роки в сибірські табори праці.

Термін «радянський» або «совєтський» народ зустрічається лише в сугубо партійній пресі, як нпр., «Комуніст», зате в газетах, навіть центральних, як «Правда», чи «Ізвестія» зустрічається тільки «руssкий» /російський/, — слово «совєтський», а тим більше, «совєтський народ» потрапляє в ці газети дуже рідко.

Слова «совєтський народ», совєтський офіцер, совєтський письменник, совєтський робітник і інші прикметники, совєтський, совєтські вживають ще лише особи

неросійської національності, яким ще не може пролізти через горло «русский», російський /часто і про себе/, зате не можуть собі дозволити сказати «український /або нпр. «грузинський»/ народ, український робітник, український письменник, український офіцер.

Газети в Україні, що пишуться українською мовою, очевидно вживають слова «совєтський», «совєтські» /радянський, радянські/ поряд з широкими реченнями прославлювання «старшого брата, великого російського народу». Але годі знайти там прикметника «український». Колись уживаний термін «совєтський» щезає, на його зміну приходить новий — «русский». Уперта і послідовна русифікація останніх післявоєнних десятиріч прищіплює нове, «російський», а не як колись, «совєтський» окреслення.

У мене були «друзі» росіяни в часі моого перебування в Києві і Львові: хороші, як казали самі, «душа на розпашку», але вони неодноразово гнівались, що я все ще не позбувся «українства», а вже й дуже сер-

дило їх, що мої сини вимовляли перші слова по-українськи, а не по-російськи чомусь.

Бувають випадки, коли в Україну приїжджають росіяни, ті «з народу», прості люди і починають із звичайної, простої праці, нпр., сторожа або прибиральниці. Згодом їх свідомість «старшого брата» так їм і каже легковажити народ, хліб якого їдять, або черевики продукції якого взувають, часто на недавно босі, з якими приїхали, ноги.

Згодом, ці, «росіяни з народу» займуть все, що лише пощастиТЬ і посади, які раніш займали «местніє»^{2/}, часто і їх помешкання. Поможуть їм в цьому «свої» з КГБівських, якщо не з партійних комітетів. І тоді з їх уст теж не буде сходити: русский народ, русский офіцер: русский рабочий: русская слава, русская честь і так далі.

Скажете, а може це дійсно дуже славний з надзвичайними здібностями народ? З чудовими здібностями і прекрасними характеристиками, яких нема серед українців?

2/. Местний — зневажлива кличка людей, над якими росіяни здійснюють «руководство», приїхавши з Росії /населення «союзних республік»/.

Євгеній МАРТОВ, росіянин, у своїй книжці під заголовком «ОЧЕРКИ КРИМА 1866 р.» так писав про своїх земляків росіян:

«Села наших /росіян/ хліборобських губерній (українців він називає хохлами і малоросами) здалека виглядають, як якась купа гною, хліви, подвір'я, шопи — все це зливається в однім тоні. Натомість в українськім селі /малоросійськім/ кожна хата видна сама собою: вона виразно кидається в вічі — ясна, весела, а всі стіни чисто побілені, вікна помальовані. Особливо там ясно й весело, коли в садибах цвітуть сади й квітники.

Хата в українця /малороса/, сказати б немов у чистенькій сорочці. Долівки, ганок і лавки — все дбайливо вимите. Дахи хаток покриті соломою, зі стріхами, а сам дах чистенький, акуратний — це не наша /російська/, як купа гною, а в ціlostі, як нечесана голова. В справжніх українських /малоросійських/ селах тільки зрідка біля виходу не можна здібати пісадочки, тобто квітника, що їх називають рожами»

Ще багато похвального пише Мартов про українські села, про людей, їх звичаї, чистоту, естетику, про що я більше повторювати не буду. Скажу ще дещо, що каже Мартов ще про своїх, про росіян:

«У засиджених і залежалих кутках розмножуються таргани й блошиці, без яких справді не обійтися ні одна московська /російська/ хата. Російській людині без такого звичного гнізда інакше помешкання могло б показатись неприємним».

«В кімнаті москаля — каже Мартов — все лежить у різних місцях, ніщо немає там свого постійного місця. Дерги, якими покриваються, перетягають з місця на місце, бо ж властивого постійного місця для спання не мають. А в українській, — каже він, — порядок і чистота».

Думаю, що не треба наводити більше цитат з книжки росіянина Мартова, який так широко описує своїх, російських людей.

Від того часу проминуло понад ста років. Та чи думаете, що душа росіянина змінилась?

Тепер, після ста років, їдучи автобусом

чи потягом з України в напрямку Москви, ви зможете побачити веселе і привітне, хоч може й голодне часом в умовинах комуністичного режиму українське населення. І чисті хати і садочки біля них, тут і вода і світло.

Але так буде лише доти, доки не залишите українські та не в'їдете на російські землі. На «істінной russkoy земле» /на дійсно російській/ уже нема чистих хат — станції повалені, без води, без світла та обдерти, брудні й непривітливі люди. І так всюди до Москви або й далі, докладно, як у книжці Мартова з 1866 року.

*є/ Мусять наступити зміни —
Росія може врятуватись*

Російський народ сьогодні — пануюча нація і ніяк не поневолений комунізмом народ, як деякі думають. Комуністична, Марксівська ідеологія потрібна їм для ще більшого поневолення і експлуатації неросійських народів, вона потрібна їм теж

для п'ятих колон, що мають приготувати дорогу для дальнього поневолювання світу для того, щоб облегшити вмарш їх військ не лише в Авганістан.

Кажуть же росіяни, що Ленін заповідав їм поширювати кордони держави, що вони й роблять. В цей же саме час лише російська або так звана Російська Федерацівна Республіка займає простори, яких російський народ не в силі загосподарити, ані належно заселити в найближчих 100-200 роках.

Недбала господарсько-економічна політика нинішнього російського уряду збігається з нехіттю до праці російських людей. Занедбане сільське господарство та брак доріг, ось що впадає вперше в очі відвідувачеві Росії. Іноді побіч гігантів техніки бачимо бездоріжжя і занедбані простори землі, нужденні села, мочарі й пустирі.

Сибірські простори з їх натуральними богатствами величезної маси лісів, величими запасами вугілля, широкими золотоносними теренами, багатством водних

шляхів, а також і можливостями водної енергетики є й досі вони лише місцем заслань, місцем покарання.

І хоч режим за останні понад 60 років свого панування мав /має й досі/ добрих спеців в галузі карних, примусових переселень населення в Сибір, він і досі ще є майже пустелею, бо в середньому тут проживає не більше трьох чоловіків на одному кв. кілометрові. /Решту косила смерть, бо Кремль досі не знає іншого, ніж карного методу заселювання Сибіру.

Хто ж тоді буде вирощувати сибірський хліб і будувати залізниці, або скільки разів ще по 60 роківsovєтського панування потрібно щоб сибірська земля зацвіла всіма своїми багатствами?

В той же час бачимо велике перенаселення народів Азії — Китаю, Японії й Індії.

Дехто скаже: а чи можна судити одинаково всіх, російський нарід теж має чесних, відданих справі свободи борців. Деякі росіяни не лише поборюють теперішній російський режим, але теж терпіли або й тепер терплять від цього, як і інші народи.

Очевидно, що так. Я схиляю голову перед такими великими людьми російської національності, як Олександр Солженіцин, Андрій Сахаров та іншими, що зрозуміли суть теперішніх вождів імперії і не завагались виступити проти них з відважним голосним протестом.

Велика честь і слава буде тим синам російського народу, які не завагаються сказати, що їх російський нарід не потребує довше опікуватись іншими народами, що всі росіяни мусять повернутися в кордони своїх етнографічних територій і там будувати добробут лиш для себе, як це роблять тепер німці. Тоді лиш вони ввійдуть в історію як дійсні борці за волю народів нинішнього СССР, а Росія займе належне місце в світі, бо скорше чи пізніше мусить наступити час, коли російський народ повернеться на свої батьківські землі і пічне будувати села й міста, дороги і мости, робити урожайною землю хай навіть, як російське прислів'я каже: «В тесноте да не в обиді», в тісноті навіть, щоб лише не в обіді, але будувати, може

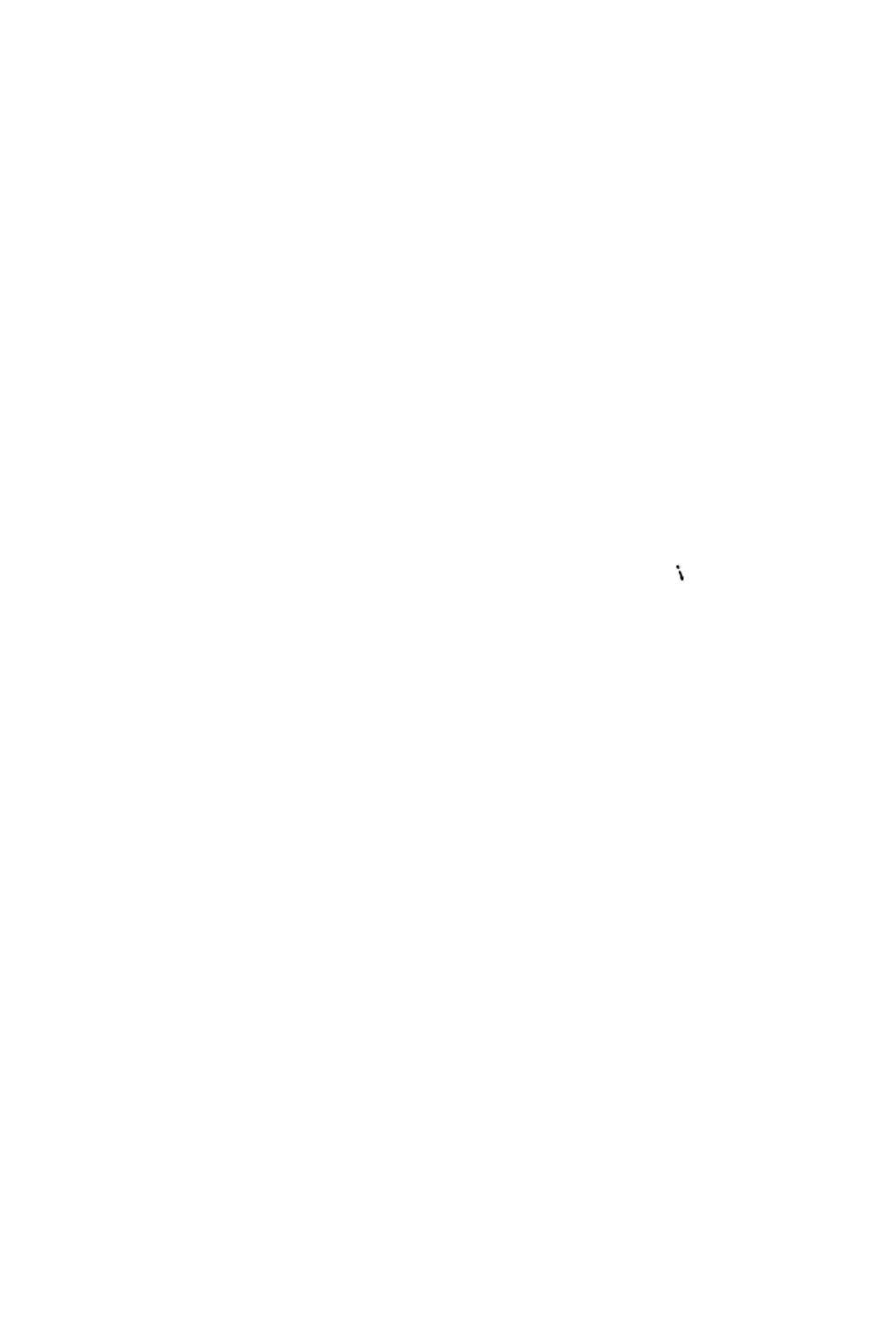
навіть надробляючи прогаяний час.

І очевидно зірвати з минулим, як це зробили німці після повалення гітлеризму. Лише тоді російський народ і Росія зможуть зайняти місце у світі, як рівний серед рівних народів.

Тоді колишні окуповані ними спустошені землі, де місцеві народи залишились в незначній меншині, займуть ті народи Європи чи Азії, яким напевне тісно, але це справи майбутності.

Наразі не здібна творити, лише керувати, морально розкладена, лише до «пояходів готова» /Європа, Азія, Куба/ російська нація зі своєю комуно-системою господарювання не може забезпечити навіть себе хлібом. Але ця нація може спричинити світові ще не одно горе. Про це мусять пам'ятати вільні нині народи світу.

ЧИ МОЖЛИВА АНТИРОСІЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ?

На думку багатьох,sovєтська диктатура не може тривати в нескінченність. Вона мусить, як і всі інші, відомі в історії упасті.

Ці люди ніяк не хочуть зрозуміти, що диктатура комуністичного покрою є чимсь новим в історії і тому її треба міряти іншим мірилом, ніж всі інші попередні.

Така диктатура як пізніше побачимо, має повну рацію існування і то на довгу мету.

Але серед більшості наших українців покутує переконання, нібіто в нинішню добу Советському Союзові загрожує революція.

Така антибільшевицька революція, що ніби то постане з допомогою вже зростаючої національної свідомості окремих народів, а серед них і українського, буде вирішальним фактором повалення російської

імперіяльної системи і рівночасно фактором здобуття незалежності окремим народам, як Україні, Грузії, Латвії, Литві й іншим.

Та мимо свого впертого переконання вони не можуть сказати конкретно, як вони уявляють собі таку революцію, з чого і в який спосіб вона мала б початися, а якщо і почалась би, то які були б вигляди на її перемогу.

Дляожної революції мусять назріти три основні моменти:

1. Революційно настроєні маси.
2. Організація, яка була б тісно пов'язана з цими революційно настроєними масами.
3. Ослаблення чи розклад існуючої державної влади.

Маючи на увазі не кожну, а конкретно совєтську революцію, мусимо погодитись, що, коли перший момент приймемо за зрілий, то другий, як і третій, принайменше тепер, у відповідних потрібних розмірах, в ССРС не існують.

Не існують і нема ніяких ознак, що

вони, тобто цей другий і цей третій моменти в найближчому часі можуть назріти.

Якщо дехто ще схоче сперечатися, що другий з ряду момент може дозріти, не чекаючи довго, /я особисто не вірю/, то з третім справа дуже тяжка. І він, мабуть, не дозріє ніколи, хіба що з допомогою міжнародних сил. Ще раз підкреслюю, що комуністична диктатура є новою диктатурою, незнаного досі типу, система, яка чи не великими головами ще від віків науково розпрацьована, до того з домішкою теорії пекельного марксизму, що є теоретично заразливий, з міцним зашморгом довкола шиї того, що дався зловити. Хто не повірить босому й голодному колгоспникові, коли він уперто вихвалює його теперішній червоний уряд. Скаже він неширний, хай повернеться до часів Другої світової війни, на фронтах якої окремі совєтські вояки, з іменем Сталіна на устах, який довів терор до незнаних досі вершин, а відійшов з цього світу, закриваючи рахунок помордованих 100 мільйонів/, кидалися під німецькі танки. Або коли великі

голови, типу Плеханова, признавалися до ніколи непоповнених чинів.

Це вже щось більше, ніж звичайний терор.

Уряд російської диктатури або радше режим має повністю опановані всі ділянки життя в країні, все під його контролем і то в так дрібничковий спосіб, що один одного поганяє, один одного підслуховує. І часто в міру обставин змушений доносити режимові. Режим, що свідомо створив велике невдоволення народних мас, створив також поруч відкритого терору ще й гальми, які діють проти революційних настроїв, зарівно як і проти будь-якої революції. Тими гальмами є:

1. Систематичне перемішування нації.
2. Пашпортова система.
3. Таємна поліція і заstrupлення до тієї служби громадян.
4. Хліб.

Коротко зупинимося на кожному із згаданих тут чотирьох гальм.

1. Систематичне перемішування національних груп — це лише невинна, хоч мо-

же й перша головна гальма. Українців посилають в Естонію, то знову естонців присилають в Україну.

2. Пашпортна система, згідно якої кожна людина є закріплена за відомим режимові місцем перебування, обмеження її виїзду, переїзду, чи всяке інше порушування в силу вимог пашпартного права, є дуже режимові на руку.

Пашпорт — це є легітимація тотожності, де кладе печатку відділ міліції, стверджуючи місце проживання власника. Кожна зміна мешкання мусить бути вписана в пашпарт, а громадянин, що злегковажив би собі це, був би караним двома і більше роками в'язницею.

Крім пашпорта, кожний мужчина мусить мати ще й військовий квиток, куди теж вписується його районовим військовим комісарятом замітка.

Без такої замітки тобі не дадуть печатки в пашпарті. І за легковаження або запізнення цієї реєстрації у військоматі, кара в'язницею, ще більша пашпартної.

Таким чином, як бачимо, громадянин є

контрольований двома урядовими чинниками: міліцією і військовим комісарятом. Але і цього, на думку режиму, ще не досить.

Кожний мусить мати т.зв. трудову книжку, в якій записується всякі замітки про працю, перенесення, звільнення, як і чому. Цього документу нікому не вільно легковажити. Коли додати до цього, що ви не зможете заночувати в готелі другого міста без службового відрядження, а кожних 24 години перебування в рідних чи з'яйомих мусить бути реєстроване в міліції, то тепер стане ясним невільниче закріплення громадян совєтської держави.

Колишні пам'ятні роз'їздки по містах і силах всяких революційних агітаторів тепер для совєтських громадян неможливі.

3. Широка сітка тасмної поліційної служби із залученням до неї окремих одиниць з фабрик чи інших заводів праці та витворення атмосфери, коли то батьки бояться при дітях говорити, а чоловік не відважується висловитися при своїй дружині або навпаки.

4. Хліб.

Хто знає чи цей четвертий пункт не належало б поставити на першому місці, бо хочемо порушити тут не лише сам хліб, але й інші добра, тобто плоди праці народних мас, якими без дозволу режиму вони не можуть користуватися.

В руках режиму є все як засоби виробництва, так і продукції, тобто машин і те, що машини продукують, є власність режиму. Отже, власністю режиму є фабрика й те, що вона виробляє.

Марксизм каже, що робітник в капіталістичній системі не посідає нічого, крім власних рук, які змушеній продавати капіталістам, щоб прожити.

В т.зв. робітничій державі робітник уже не може навіть власних рук продавати. Вони в нього не є вільні, як і він сам не є вільним, ним як і його руками, розпоряджають комуністи.

Комуністи вставляють робітникові платню, яку самі хотуть, без питання про згоду того ж робітника. В той же час вони теж визначають ціни на хліб для робітника,

без його згоди, на одежду чи взуття йому потрібне.

Режим рішає також, який хліб і скільки його треба випікати, скільки і якого одягу треба пошити, які і де збудувати доми, або які не будувати.

Не відіграє тут ролі ніякий ринок, ніякий продаж, ані попит, бо ані ринку ані торгівлі в комуністичній системі нема.

Хоч вони часто і вживають слова «торгівля», «ринок», однак такий ринок чи таку торговлю не можна інакше назвати, як тільки розподілом, хоч і відбувається він найчастіше при допомозі грошей.

Отже, чи населення може організувати збройне повстання, яке в своїм розпорядженні нічого не має? Нічого, бо ані преси, /папір, друкарня/, ані «гарячої» чи «холодної» зброї, а передусім — хліба. Запас хліба в комуністичних країнах є дослівно на один день. Те ж саме з іншими харчовими продуктами. Завтра режим закриє пекарні, зовсім не стане хліба, якого й так для всіх весь час не вистачає. Не стане харчових продуктів у крамницях, які й те-

пер є майже порожні, навіть при нормальніх умовинах і повній слухняності режимові. Великі продуктові гуртівні є під охороною війська, а всяка видача відбувається суворо за нормами, т.з.н. нарядів чи приділів, які здійснюють режим.

Повстанські сили можна було створити під окупацією Німеччини, але їх не в силі створити тепер під владою комуністів.

Відомо, що земля і врожай теж в руках режиму, який виконує повну контролю.

При організації повстанських сил під окупацією німців в західніх українських областях була ще індивідуальна власність землі. У східніх областях України, де залишено колгоспи, німецька влада не мала і не могла мати тієї контролі, яку тепер здійснює над колгоспами комуністичний режим.

Дехто спитає: чому ж колгоспна власність була б гіршою базою постачання для підпілля, якщо б таке утворилося. Чим краще виявляється власність індивідуальна.

Той, хто задає таке питання, не знає або забув організованість колгоспних заєвів і збирання врожаю.

Не так давно збиралі збіжжя серпами, жнива тривали місяць або два, ніхто не поспішав, бо не завжди збіжжя і не всюди дозріває однаково . В наших селах лунали пісні жниварів чи косарів.

Тепер жнива в колгоспах починаються биттям на сполох. З'їжджаються всі партійні наганячі. Крім наявності машин, часто по містах ще мобілізують робітників і привозять їх до колгоспу на жнива. І жнива повністю закінчують за тиждень або два.

Хліб зібраний, змолочений і відразу вивезений. Робиться це звичайно не тому, що повстанське підпілля може забрати, бо такого тепер нема, а ціль є та, що голодні хлібороби-колгоспники можуть потроху самі більшу частину рознести.

А коли б було підпілля? Село звичайно голодує тепер і без підпілля. Зібраний хліб комуністи вивозять, не залишаючи майже нічого тим, що його вирощували. Отже,

ситуація сіл ще гірша від міст, бо нема тут навіть того буханця хліба, який можна здобути в місті.

Харчова база чи не одна з найголовніших моментів так мирного, як і воєнного часу.

Тепер додаймо до того силу озброєння внутрішніх військ, міліції, що у своєму розпорядженні теж мають засоби інформації, /пошта, телефон/, якої не має населення, тоді що? Слід тут згадати, що телефон, без якого не може обійтися жодна американська родина, телефон в комуністичній диктатурі є в 99% лише на послугах режиму.

Звідси і висновок, що революція проти комуністичного режиму в СРСР при нинішніх обставинах є абсолютно неможливою.

Це саме торкається всіх інших т.зв. демократичних держав або держав сателітів, включаючи Югославію.

Революція в СРСР буде можливою лише тоді, коли поруч нинішнього невдоволення мас повстане ще не

лише другий дозрілий момент, що говорить про організацію, але й третій. І чи не найголовніший аспект і це тільки при помочі міжнародних сил, дозрілий момент. Міжнародні сили, що захищають режим, як захищали його в минулій війні, німецькі війська.

Тоді лише можуть виникнути умовини повстань чи революції. Отже, лише в цих обставинах і лише в тих, може наступити остаточний кінець комуністичної диктатури, а поневолені дотепер народи, зможуть здобути національну свободу. Інших альтернатив нема.

Що торкається військових з'єднань со-в'єтської армії, то треба, на жаль, здати собі справу, що у випадку революції, ці військові сили не стануть ніяк помічними, навпаки, вони можуть стати лише в обороні режиму.

Структура організації збройних сил СССР, партійність командирів і партійні організації при штабах, всесильне КГБ, незалежно, чи виступає воно під назвою політотдела, СМЕРШ, розвідки чи контр-

розвідки, а також методи виховання рекрутa, дає нам такий, а не інший висновок.

Говорячи про військову службу і вишкіл советського рекрута, треба знати, що служба в совєтській армії починається від щорічного покликування молодих річників на підставі наказу міністра оборони.

Молодий рекрут звичайно служить три до п'яти років, не чекаючи речення кінця служби, бо такого нема. На звільнення, як і на покликання мусить бути наказ того ж міністра.

Як видно з цього, реченець служби в совєтській армії, хоч переважно залежить від родів війська, вагається від 3-х — до 5-ти років, може бути довший або коротший, залежить від того, коли наступить наказ міністра про демобілізацію.

Молодий хлопець, покликаний до військової служби на протязі 3-х до 5-ти років, є цілковито відрізаний від цивільного життя. На протязі всього часу служби на т.зв. політзаняттях йому щоденно втovкмачують в голову, що весь світ поганий і лише совєти і їх армія є прогресом, а перемога

комунізму в цілім світі вже майже завершується, залишились ще якісь там американські, а може ще якісь агресори, які вже ось, ось хочуть напасті на щасливе життя советів і яких мусимо бити.

І після довгих років служби в таких умовинах, при постійному втискуванні в голову таких ідей, такий вояк готовий завтра вбивати чоловіків жінок і дітей, не лише на вулицях Праги чи Парижу, які згідно з твердженням офіцера можуть бути імперіялістами чи агресорами.

Таке теж вороже відношення у нього було б до тих, що задумали б почати революцію.

Тепер, мабуть, виникає питання: яка ціль і на що надіються наші дисиденти в Україні, наші інтелігенти, що так рішуче виступають в той чи інший спосіб проти теперішнього режиму. Нашо рахували нинішні політв'язні, якщо вся їхня робота надаремна? Відповідь може бути лиш одна. Жодна праця дисидентів даремною не є, вона змушує хоч і в невеликій мірі

поступатись режимові від своїх нищівних намірів.

Спротив режимові має на меті заховати нашу національну ідентичність, запобігти хоч частинно пляновому висиланню наших людей поза межі України, щоб на їх місце прислати росіян.

Цей спротив не дає повністю опанувати росіянам шкіл, інститутів і інших закладів, не дає їм змоги чи лише відваги остаточно усунути українську мову, українські підручники і таке інше.

І в остаточному разі спротив відважної інтелігенції і тих, що караються, але не каються, має на меті запевнення людських прав нації, хоч лише в рамках конституції, від якої режим не може відмовитись.

Визволитися від комуністичного режиму, від російської окупації Україна, як і інші народи, що входять до складу Російської імперії самі, без зовнішньої допомоги, — не зможуть.

Отже, революція в нинішній Російській імперії в силу тих обставин, які мною

описані, не має абсолютно жодного «права громадянства», її теж ніхто не в силі під сучасну пору організувати.

СТРАДАЛЬНА УКРАЇНА

Терпіння нашого українського народу датується ще із незапам'ятних часів, хіба з самих початків формування нації, а особливі страждання припали на наш двадцятий вік в той час, коли для багатьох інших народів стався він початком їх національних відроджень.

Перша половина нашого віку дала багатьом народам Європи національну свободу. Друга половина, після розбурханих хвиль Другої світової війни, принесла теж, навіть і відсталим народам Азії й Африки національне відродження.

В цей же час наш двадцятий вік не був не тільки ласкавим для нашого народу, а навпаки, страждання нашого народу в силу певних світових обставин закріпились, кінець яким передбачити годі. Страшним був єврейський «Голокост», але в порівнянні до нашого, українського, що триває лише в большевицькім вогні понад 60 ро-

ків, єврейський був лише малою блискавицею, яка спалахнула серед бурі вогнів найновішої історії.

Штучний голод в Україні, організований большевиками в 1932-33 роках, що скосив понад 6 мільйонів чоловіків, жінок і дітей, хвилі селянських арештів, політичних процесів /СВУ/, транспорти в далеку Колиму і Соловки це нічого іншого, як плянове національне винищування українського народу.

Розкриті могили у Вінниці напевне не були єдиними із страхітливих розмірів большевицьких злочинів проти людства. Вживаю слово большевицьких, бо під цим словом маю на увазі не лише росіян — там були тоді й інші, не тільки російські кати, що приходили з Росії. Майже постійний систематичний вивіз нашого населення на Сибір, користуючись вигаданими назвами «кулаків», підкулачників, середняків або т.зв. ворожих елементів — ось що було жахливими методами винищування українського народу.

Треба одночасно згадати про жалюгідне

життя українців на землях Західної України, що було до 1939 року під Польщею або Карпатську Україну, де мадяри, виконуючи волю Гітлера, напередодні Другої світової війни перевели масакру нашого українського населення.

Польська пацифікація 1930-го р. українських західніх земель була щоменше погромом українського населення, який годі було урядові тодішньої Польщі укрити перед світом.

Упадок Польщі і т.зв. подача дружньої руки українцям Західної України Червоною армією приносила нові, всенародні переживання. Уже з перших днів т.зв. «визволення» почалась уперта робота НКВД масових арештів інтелігенції і всіх свідоміших, які бачили або могли зауважити совєтську забріханість.

Довгими днями й ночами йшли худоб'ячі транспорти з переселенцями в далекі сибірські краї.

Потім те, що не встиг доконати червоний окупант за 22 місяці, те завершували гітлерівці.

Знову ішли транспорти наповнені нашими людьми, цим разом на захід. То німці везли робочу силу в Німеччину.

А слідом за тим німці, які дуже «любили» Україну, вивозили хліб, худобу і все, що лиш було можливим до загарбування.

Тяжкі контингенти накладені на наших селян, штучні кордони, тобто відгороджування врожайних районів, грабунок пасажирів потягів, лови людей, не поминаючи навіть святих місць, де збиралось населення до молитви.

Згадуючи всі ці окремі, широко знані факти для більшого зрозуміння треба було написати окрему книжку на кожний окремий факт.

Совєтська перемога в Другій світовій війні, що здійснилась при допомозі західних демократичних держав, несла знову голод, слізози і смерть в Україну. Повертаючись в Україну, совєти посилювалище з більшою наругою терор.

Убивав наших дітей лютий, німецький ворог, що тікав з України, убиває знову червоний переможець, який повертається.

А скільки невинної крові полилося у Львові в ці дні? Перед приходомsovєтських військ у Львів команда польської «Армії Крайової» /АКА/ наказала залишитися відділові АКА у Львові, де він мав провести агітацію серед польських мешканців не залишати міста.

Завданням було — опанувати всі публічні і урядові місця у Львові зразу ж після втечі німців і вступуsovєтів у місто.

В цей спосіб командування «Армії Крайової Всхуд» рішило не допустити, щоб Львів стався не польським.

І відразу після втечі німців з міста «жолнєже» /члени АК/ Армії Крайової в цей критичний момент безвладдя надівали біло-червоні «опаскі» на рукав та зі зброєю в руках почали «відвояовувати польськість Львова».

Діючи, як народна міліція, доки за фронтовими частинамиsovєтських військ не вступили в містоsovєтські внутрішні війська /СМЕРШ і НКВД/ рішили вони укріпити польськість Львова, згідно з наказом команди АКА.

Ці озброєні з біло-червоними «опасками» на рукавах молодчики затримували людей та всіх українців арештовували. Після достави до поліційних станиць, які були очевидно в їх руках тоді, всіх українців тут же розстрілювали.

Такий розгул тривав майже 4 дні після вступу фронтових військ совєтської армії в місто Львів; тут відбувалась масакра цивільних, ні в чім невинних українських переважно старших чоловіків і жінок, яких затримували на вулицях Львова.

Дуже багато української крові пролилось тоді в поліційних станицях м. Львова, поки російські червоношапочники цю різню не припинили.

Так відвічні вороги українців — червоношапочники НКВД цим разом стались, хоч на хвилину, правдивими їх визволителями.

Українці не поділили долі татар або приволзьських німців лише тому, що, як сказав, новий післясталінський кат Хрушев їх забагато.

Але за фронтом озброєних американською зброєю, нагодованих американською тушонкою, /до речі, ними тепер забутою/, совєтських військ, що, громили гітлерівські війська, йшов другий фронт. Фронт молодших, підгодованих червоношапочників НКВД.

Вони тут же організували лови всіх людей /ше про німецькі лови населення не забуло/ чоловічого роду від 12-ти до 60 років. Після відповідної селекції тих, що на їх думку заслабі були на заслання в сибірські тaborи праці, було організовано набір для фронту.

Приблизно тижнева «оброботка» під силою зброї і вже їх одягали в мундури совєтського війська і знову під силою ще зброї вивозили на першу лінію совєтсько-німецького фронту з однією іржавою рушницею на п'ятьох, змушуючи йти на німців щоб «власною кров'ю» заслужити довір'я совєтської влади. На залишенну українцями землю прибували червоні комісари і їх прислужники родовиті росіяни, вони займали їхні domi, квартири, і працю.

І в тих умовинах теж наш нещасний народ не опустив рук. Діяла Українська Повстанська Армія, геройство якої може оцінити лише той, хто бачив цю боротьбу з озлобленими озброєними до зубів гітлерівськими і совєтськими військами.

Безстрашний політв'язень з 30-тилітнім стажем в совєтських в'язницях Данило Шумук у своїх споминах, згадуючи про нерівний бій 44-х стрільців УПА з німцями, які мали у своєму озброєнні бронемашини і танки, каже: «Згинуло близько 400 німців і 33 наших»... Колиб це не стрільці УПА, а червоні партизани, то їм усім присвоїли б звання героїв і про них писали б багато репортажів, а може й романів.

Якщо повернутись ще до часу, поки німецькі війська відступили, то слід згадати, що совєтський партизанський загін Ковпака, що перемаршував через Зах. Україну, залишив у наших лісах кілька груп, які мали за ціль грati ролю групи УПА, щоб, нав'язуючи знайомство з правдивою УПА, після повороту совєтської

армії на ці терени спільно з військом НКВД винищувати їх.

Наскільки відомо мені, не відіграли вони жодної важнішої ролі, в більшості вони були розпізнані і знищені. Лише окремі особи, вже не виконуючи ніяких дій, залишились в живих, ховаючись по лісах, щоб після вступу совєтських військ воювати знову, цим разом як «стрибки».

Та заки були знищені, грабували вони не лише наших селян, грабували вони теж і палили польські села, через що страждало знову наше населення.

Покривдені поляки хапали зброю і при допомозі стаціонуючих тут мадярських батальйонів /за гроші, за м'ясо/ ніби як відплата, палили наші села, вбиваючи ні в чім невинних наших українських чоловіків, жінок і дітей. А «УПА» з-під Ковпаківського знаку лиш того й треба було. Розпалювати скрізь ненависть і ще раз ненависть.

Період перед вступом совєтських військ в Україну вносив до деякої міри якесь хвилювання серед нашого населення. хоч

більшість вірила, що західні демократичні держави, хоч і союзники Росії, не дозволять советам глумитися над народами, які ще недавно були під гнітом гітлерівського окупанта.

Надія, очевидно, виявилася даремною, але після повороту росіян в Україну, на терени дії УПА, в її рядах далось відчути все таки повну стабілізацію, єдність і згуртованість міцніла, як міцніла підтримка населенням своїх збройних сил, а не зрада, як передбачали деякі. І то тим більше, чим більше росіяни впроваджували щораз, то нові сили і методи боротьби з ними.

Сильно озброєні частини совєтських військ, які вживались тоді проти УПА навіть з допомогою гелікоптерів і бронемашин не давали їм бажаних результатів.

Розміщені по лісах, добре вишколені частини УПА з умінням пересуватись і приймати наступ у щораз змінливих обставинах терену, були фактично не до здобуття.

Польський письменник Ельгард, палаючи старою, польською шовіністичною не-

навистю до українців та виконуючи одночасно замовлення його московських більшевицьких хлібодавців, описуючи дії частин УПА, як не старався знизити їх до ролі якихось бандитських груп, змушений був признати вкінці високий вишкіл і небувале геройство стрільців.

Совєтські погрози, обіцянки і неодноразові амнестії для тих, які мали піддатися, не приносили нічого, вони залишились без уваги.

УПА, що ще недавно, перед поворотом росіян в Україну, здавалася бути слабосильною і нездібною до опертя сильно озброєному регулярному військові, за яким стояла міцна база матеріальна, тепер показала себе не лише як рівна сила - була вона сталевою не до здобуття стіною.

УПА не мала не тільки поповнювання зброї, але й достатньої харчової бази, ніхто їй, крім населення, не допоміг, населення ж особливої допомоги не могло дати, будучи поневолене озброєною військовою силою росіян.

Але російські війська НКВД в дійсності

були тут чужими; все населення на теренах стаціонованих УПА, від жінок, стариків до дітей зневажало загарбників, душею тілом будучи зі своїми збройними силами, зі своєю УПА. Безстрашно боролись наші відділи УПА з червоним окупантом, що прийшов на зміну гітлерівцям.

І довго не мали спокою на наших українських землях росіяни, хоч наша боротьба не була рівною. Сталінський кат Берія в листі до Хрущова 1953 р. писав, що совєтська влада в Україні є, а радше виглядає бути вдень, а вночі натомість Україна є інша, національна і вільна.^{3/}

3/ Нераз виникало питання, яку ціль мав перед собою Берія, з'ясовуючи ситуацію в Україні — в т. зв. докладній записці Центральному Комітетові Партиї виявляв він дві України: одну вільну і незалежну вночі і другу Совітську, бо під силою військ вдень. Чому нагло ставався він оборонцем народа, з яким не був ані кровно ані духовно пов'язаний?

Годі повірити, що спричинив це опір народа України, а вже ніяк, що діяла в Його душі якась іскра сумління, був це радше уплянований докір Хрущовові, який був «вождем» України за життя Сталіна. Берія хотів мабуть в той час, в боротьбі за розділ влади з Хрущовим показати, що і Хрущов був таким же як Сталін, кровожадним, хотя може і меншим диктатором і все до чого довів в Україні було власне Його, Хрущовова робота.

Цим давав він до зрозуміння Хрущову, що всі дотеперішні методи сили і терору завели; тепер треба попустити зашморг, який так уперто вони затискали на ший українського народу. Бо досі кожний ріг вулиці, кожна брама і кожний кущ були пострахом московських окупантів, які, приїжджаючи надіялися «пастися» в Україні.

Кожна жінка і кожна українська дитина горіла гнівом ненависті до російського окупанта. І Хрущов був змушений попустити досі жорстокий терор; він пропонує допускати тепер українських дітей до вищих шкіл, допускати більше місцевих українців до праці за фахом.

Але в боротьбі за владу в Кремлі переміг Хрущов, Берія був осуджений на кару смерті. Та по певнім часі, ми отримали зовсім іншу інформацію в тій справі.

Прийшла вона з Польщі, де Хрущов будучи гостем після кількох «стаканів» горілки розказав своїм польським друзям. А було це так:

«Становище ставалось нестерпним» — каже буцім-то Хрущов — «ми з Булганіном боялися, що Берія може нас в кожну мить арештувати /був він шефом МВД, якому підпорядковувались всі внутрішні війська країни/, ми не опускали своїх канцелярій і тут же і спали.

Треба було якомога позбутись його, щоб мати вільні руки для керівництва країною. Ми, тобто Булганін, Ма-

Пам'ятаємо ті роки, коли Семен Степанік, виконуючи ролю голови облвиконкому у Львові, син відомого письменника Василя Степаніка, був запрошений у Київ на заступника голови Ради Міністрів Української Республіки.

Та внутрішня боротьба за владу в центральних органах партії Кремля на той час і сильна опірна реакція російських кадрів, що засіли раніше в усіх установах України, не дала нашому українському народові більших полегш. Зате місцеві українські комуністи, які так вірно досі служили росіянам, були майже повністю ними розторощені. Згодом знов грянули атаки ненависних російських окупантів в

ленков і я в домовленності з маршалом Жуковим зорганизували в Кремлі збори військовиків, на які очевидно запросили Берію. Берія прийшов в асисті прибічної варти. Варта, що складалась з шести чоловіків, залишилась в коридорі, Берія ввійшов у салю. В салі були лише запрошенні маршали і генерали Армії. Збори відкривав Малєнков. Берія «накинувся», чому його не повідомлено про характер зборів, на яких він бачить самих військовиків.

В той же момент генерал Москаленко, який посідав небувалу силу і ріст вже тиснув своїми руками Берію за його шию, — каже дальнє Хрущов. Берія скопився за пістоль, та в той же час зваливсь на підлогу. Москаленко

Україні на все що українське. УПА була напередодні свого кінця. Будучи без усякої підтримки із-зовні, без змін міжнародних обставин і взагалі в умовинах наступаючого періоду т.зв. післявоєнного світового миру була вона приречена на неминучу загибіль.

Бо щож іншого могло бути в самих підставах організації збройних сил взагалі, як не надія на зміну в міжнародних обставинах після падіння гітлерівського Райху, що мало принести й падіння Російської Червоної Імперії і волю народам, в тому числі й волю України.

Українська Повстанська Армія мала статися зав'язком збройних сил воскре-

випростував свої долоні лиш після того, коли очі в Берії остворпіли.

Членам прибічної варти Берії поручено залишити зброю в коридорі та зайти в залю, де побачили вони свого шефа мертвим. Тепер розходіться «по домам», - сказав їм Маленков.

«Ми з Булганіним відчули велику полегшу в душах» — каже знов Хрущов. І з того дня життя в Кремлі стало нормальним. Але треба було цю подію замаскувати перед народом. Тому і було оголошено слідство, суд і кару смерти, на яку ніби засуджено Берію, що був давно мертвим, — закінчив Хрущов під велике здивування його польських друзів.

саючої України.

Тепер частини УПА, що уціліли, переходили на Захід, рятуючи лише життя.

Але діючі за наказом Москви поляки, дишучи злобою шовінізму завзято нападали на наші недобиті частини УПА, чехи, вірні московському «слов'янізмові», робили те саме, не допускаючи навіть втечі через їх територію до Австрії.

Ніхто не заговорив добрим словом про них, ніхто не допоміг. Знову лилася кров молодих патріотів, вірних синів України.

А чехам треба було аж 20 довгих років, поки відкрилися їм очі, щоб побачити вартість московського слов'янізму.

Роком останніх боїв УПА рахують 1953 рік, але, я знаю, що карпатські частини вели ще бої хоч майже безнадійні ще і в 1954 році.

Сьогоднішня боротьба в Україні, то боротьба в рамках ніби дозволених прав, згідно конституції, хоч писаної лише для закордону. Ця боротьба набрала інших, можна сказати, легальних форм, однак не

менше небезпечних для росіян, ніж колись.

Імена борців як Валентин Мороз, Іван Дзюба, Евген Сверстюк, Ів. Світличний, І. Кандиба, Д. Шумук, Михайло Осадчий і інших є доказом того.

СПОГАД ІЗ ГАЛИЦЬКОГО СЕЛА

Розділ, без якого попередній
під заголовком
«СТРАДАЛЬНА УКРАЇНА»
хто знає чи був би повним.

На роздоріжжі, поміж старими, широко
роздалуженими, запашними липами роз-
кинулось село Н.

На першому розі стоїть осамітнена,
огорожена парканом із дощок українська
церква.

Чотири бані з білої бляхи піднялися вго-
ру з-поміж широколистих лип і квітучих
акацій ніби роз'яснювали роздоріжжя—
центр села.

На другому розі великий густий гай —
це колишні панські палаці, оточені зелен-
ю, нині покинені, заростають хабаззям,
як згадка про збанкрутілих давніших ді-
дичів.

На третьому розі великий дім з червоної
цегли, що щільно врізався в обидві дороги

села.

Високий дах, покритий червоною дахівкою, дещо перехилився в один бік, невеличкий комин, з якого крушилися порозсовувані цеглини та темні дошки, якими забиті вікна й двері, свідчили про сумну минувшину цієї, колись міцної будівлі-корчми, в якій задурманювали голови селян.

Та в дійсності лише декілька років проминуло, коли Гершко і Сара змушені були покинути свою корчму.

Зате на четвертому розі величався муріваний дім з цегли, що своєю величиною дещо переріс корчму. Височіє весело балкон піддашня, над передніми входовими дверима, де видніє напис: «ЧИТАЛЬНЯ», а трохи нижче другий «КООПЕРАТИВА».

Уздовж доріг біліють селянські хатинки, з високими дахами ясно-золотавого кольору, соломою пошиті, лиш де-не-де можна побачити червону дахівку, ще рідше бляху.

Навколо хат зеленіють сади, а біла яблунька то тут, то там щедро розсипає білі хустинки запашного квіту.

Будинок читальні і кооперативи, придбаний за гроші американських українців, будували її самі селяни, жертвуючи свою працею в докір Гершкові і Сарі, які ще тоді намовляли їх не йти туди, самі пропонували горілку у борг.

Їхні два сини Шимон і Льова, тоді будучи ще малими, допомагали батькам, часто приносячи воду господарським коням, що при переїзді затримувалися на нічліг.

Але коли селяни перестали ходити до корчми, покривджені Гершко й Сара були змушені покинути корчму, забивши вікна й двері дошками. Вони виїхали десь до міста, разом із Льовою і Шимоном.

Тепер Шимон і Льова часто бувають в селі, їм пригадуються, мабуть, молоді роки, коли то наперекір батьківським пересторогам бавились м'ячиком з «гоївськими» дітьми.

Шимон часто приїжджає маленькою фірою, яку тягне невеличкий, на одно око сліпий, чорний, малого росту кінь.

Шимона чути вже здалека; він лише ми-нувші цвінттар, уже кричить: «Давай ну у

чі, давай, дааай нуучі даай!»

Гурмою бігають сільські діти, вишукуючи в хаті всілякі непотрібні льняні ганчірки (іноді й новий вишиваний рушник попадеться, коли в хаті нема батьків), щоб проміняти на бляшану шпильочку, ляльку, що вперто стає на голову, чи плястикову сопілочку. Коли котромусь там хлопчикові так дуже сполобалася сопілка, Шимон бере в руки його принесені ганчірки і, підносячи їх то вниз, то вгору, ніби важучи, кричить: «Замало!»

Хлопчик, зачервонівшись, біжить щосили назад в хату, щоб звідтам принести ще якусь шматочку, потім усім на злість буде цілий день свистати собі /вона, звичайно, зразу ж зіпсується/.

Старший брат Шимона Льова розвозить хліб по селах, при чому не забуває і свого рідного, хоч звичайно тут ніколи не продасть більше, ніж три чвертки хліба.

У нього гарний каштановий кінь, шкіряна упряж і бричка-будка, з розмальованими на ній хлібами і булочками, що вже здалека щипають очі.

Треба лиш трохи яєць занести до кооперативи, щоб зразу ж купити собі «чвертку» хліба та, сівши в куті, з великим смаком його з'їсти.

В один з таких днів мені пощастило затриматися в селі Н.А про Льову і Шимона я ніколи й не знати би, не чув і не бачив би, коли б вони в цей день не явилися обидва в цьому селі, хоч один збирає ганчірки, а другий розвозить хліб.

І коли б люди не розказали, я ніколи і не звернув би на них уваги, хоч Шимон брудний в обдертім лахмітті, з фірою, що скрипіла всю дорогу і зі сліпим конем, — якого Шимон безперервно бив батогом, а Льова чистий, пострижений і поголений з гарним конем і хлібним візком, за ним тягнувся запах кмінку.

Був травень 1936 р.

Сонце височіло вже на банях церкви, своїм теплим промінням зазираючи у всі закутини селянських хат; лише де-нс-де блистить ще сріблом роса.

Шимон і Льова, зі своїми фірами, зустрілись нині недалеко церкви.

Збіглися діти, оточуючи фіру Шимона, старші жінки і один мужчина купують хліб у Льови.

Шимон і Льова про щось між собою розмовляють.

Десь за лісом кувала зозуля, кудкудакали кури, а голос одинокого півня змішивався з ними.

По небі блукали відірвані густі клубки хмар.

Оминаючи фіри Шимона і Льови, пройхала фіра з двома польськими поліціянтами. Вони були одягнені в темно-сині мундури з блискучими дашками шапок, на яких блистили, мов роз'їхані на дорозі білі кури, польські «ожелки».

Тримаючи на плечах карабіни, вони сиділи на сіdlі з соломи, застеленому сірим полотном.

Під'їхавши під читальню, коні затрималися, а поліціянти зіскочили на рівні ноги та, поправляючи свої карабіни на плечах, піднесли очі на будинок читальні.

До них підійшов старший чоловік і, показуючи на щось рукою, вимовив «там».

Прямуючи вперед, чоловік підвів поліціянтів до телеграфічного стовпа, на якому видніло червоне полотнище

Товсті, білою фарбою писані літери польською мовою, говорили: «Хай живе наш братній Радянський Союз, хай живе воля робітників!» Відложивши свій карабін, один з поліціянтів виліз по драбині та обережно відчипив прибите там полотнище.

Скручуючи його в рульон, поліціянти щось говорили з війтом. Один із них щось записував у блокноті. Згодом вони ж від'їхали тією ж фірою.

Я підійшов ближче до кооперативи. На сходах сидів старенький чоловік, тримаючи в руках польську газету І.К.Ц. /«Ілюстровани Кур'єр цодзенни»/.

— Глядіть, промовив старичок, — його запалі очі блистили, в їх глибині видно було чорне колісце, оточене синьо-зеленим вінком. Я взяв від нього польську газету і почав розглядати.

На першій сторінці грубими чорними літерами виднів напис: «Ані п'яді землі в руки українців!». А трохи нижче дешо зменшеними літерами, зате червоними: «93% землі ми віддали українцям».

Поволі люди розходилися, розбіглися діти, яким пора було до школи. Льова і Шимон їхали тепер своїми фірами і щось весело зі собою розмовляли.

Якась хмаринка заступила тепле сонце. Похолодніло.

Від тієї пори проминули довгі чотири роки. І знову весна і тепле сонечко 1940 року. І це саме село на роздоріжжі й ця сама церковця, хоча чомусь видається меншою, гейби в землю осіла. Не стало корчми, її розібрали для самої цегли. Не стало гаю, що зеленів колись серед розвалених панських палаців. Не видно вже польських поліціянтів, ані польських газет, як «І.К.Ц.»

Не стало й самої Польщі, що так уперто боронилася перед продажем землі розорених поміщиків українцям. Читальню назвали «Клубом», над входом висять

великі портрети Леніна і Сталіна, а місто колись маленьких полотнищ, де славився «Братні Зв'язек» висить через дорогу один величезного розміру, з такими ж білими літерами напис: «Спасібо великому Сталіну за освобождєніє українського народа».

З «Клубу» вивели двох арештованих. Ішли вони один побіч другого, тримаючи руками свої штани, з яких знято пояс і обрізано гудзики. /Нова совєтська метода арешту/. За ними йшли два совєтські міліціонери, тримаючи на поготівлі рушниці з багнетами майже впритул. Міліціонери в блузах, без погонів, зате на ковнірцях, що під шию, блистіли якісь значки. На головах у них гострі, шпильковаті шапки з великими зірками. Були це Льова і Шимон!

Якось незабаром потемніло, сонце чомусь зникло у хмарах, а із-за лісу подув холодний вітер. Десь в гнізді вперто кудкудакала курка.

ЗАХІДНА УКРАЇНА ЧИ МАЛОПОЛЬСЬКА

Території Західної України і Західної Білорусії, що були під Польщею до 1939 р. у висліді програної війни і згідно з таємним протоколом Рібентроп-Молотов перейшли до Саветського Союзу, як воєнний здобуток. Після переведених виборів та ухвал Ради депутатів цих теренів, тобто Західну Україну прилучено до Української Саветської Соціалістичної Республіки, а Західну Білорусію до БССР.

Советський уряд оголошував уже й раніше, що «Червона Армія іде на допомогу братам українцям і білорусам, несучи визволення від неволі колишніх польських експлуататорів та захищати від усіх несподіванок, що можуть виникнути.»

Як стало відомим пізніше, про подачу дружньої руки братам українцям зовсім не клопотався уряд т.зв. Української Соціалістичної Республіки, ініціятиви прилу-

чення цих теренів вигріла в Москві та користуючись заарбінськими пллянами Гітлера, Сталін підхопив і собі шматок воєнної здобичі, не питуючи про це членів українського уряду в Києві. Він теж не числився з тим, чи населення цих теренів захоче такої «дружньої руки».

Властиво думка про «подачу дружньої руки» прийшла до голови Советському Союзові вже багато пізніше, тобто вже після підписання таємного протоколу в договорі з Німеччиною.

І коли така думка з'явилася, Советський Союз змушений був тоді зробити виправлення передбачених ліній кордонів, бо заява про поміч українцям не могла б йти разом із захопленням чисто польських підваршавських теренів.

Та ніде правди діти, терени ці ніяк не були польськими, і у висліді тих чи інших причин, мирних або воєнних обставин, скорше чи пізніше були б від Польщі відлучилися, але про це пізніше.

На перший погляд виглядає, що лондонський уряд Польщі мав рацію, коли

після підписання договору із Саветським Союзом вимагав звороту всіх територій польської держави в рамках попередніх кордонів. Саветський Союз, анулюючи всі попередні договори з гітлерівською Німеччиною, не міг сказати, що лише договір в частині таємного протоколу залишається в силі. Але до цього протоколу він не признавався, покликуючись на братів українців, вибори і т.д.

Можна вірити, що Черчіль і Рузельт напевне хотіли направлення всіх кривд розгромленій Гітлером Польщі, але згодились вони чомусь на лінію Керзона, як майбутній кордон Польщі на Сході. А коли так, то напевне не через симпатію до Сталіна.

Якщо повернемося до часів після Першої світової війни, тоді стане нам ясно, що коли б східнім сусідом на той час не була Саветська Росія, терени Західної України і Західної Білорусії ніколи не були б заакцептовані західними державами на приєднання до Польщі. Пам'ятаємо, що договір амбасадорів, /зах. держав —

Англії, Франції, Америки/, підписаний був чомусь аж в 1923 році.

Трактат національних меншин, відкінений Польщею в 1934 р., бо як твердив Ю. Пілсудський, він був накинений Польщі західніми державами. Отже, чи не зрозуміло, що коли б не положення, яке заіснувало в Україні після утворення большевицької держави на Сході, терени українських земель ніколи не були б приєднані до Польщі ані Актом амбасадорів, ані іншим трактатом меншин, який буцімто був накинений Польщі.

Але сам факт, що такий трактат був, /накинений чи ні/, говорить, що землі Західної України були лише тимчасово під опікою польської держави. Зрештою і сам польський уряд, називаючи ці землі Малопольською, підтверджував це.

У польських колах ще й досі говориться про польський Львів, польський Тернопіль, польський Менськ і польське Вільно.

Коли б ви були у Львові /або й у Тернополі/ перед Другою світовою війною. у вас очевидно могли виникнути уяви, що

Львів був польським /польський уряд, польські установи і т.д./.

Але вистачило лише залишити місто, прямуючи в ту або в іншу сторону не далі п'яти кілометрів, щоб почути й побачити, чия це вдійсноті земля. Уперта і наполеглива польонізація польського уряду не змогла нічого переробити за 2 декади панування, щоб змінити обличчя української землі і українського населення. Можна згодитись з твердженням поляків-львів'ян, що — багатьом з них тяжко було залишати місто, де родився він, де родився його батько, його дідо.

Але чи легко було українцям терпіти зневагу упродовж існування польської адміністрації в місті, яке збудував король Данило?

Кожний, хто в минулому окупував чужі землі, старався заселити їх своїм народом і в першу чергу більші міста, де установлюється своя адміністрація примусу. Та в кінцевім висновку не велика це поміч.

Візьміть сьогоднішній Львів. Богато росіян, що приїхали туди в 1945 році,

залишались там і закладали сім'ї. Тепер повиростали вже їх внуки і колись теж захочуть сказати: «Я тут родився, мій батько, мій дідо»... Та чи від того Львів стався або станеться російським?

Але у мене на думці одна і чи не найголовніша справа, коли говорити про об'єднання західніх земель України з ССРС Україною. Так теж думав, маєть, і Сталін, а вже напевно Гітлер, що повністю резигнував з цих земель, ще й принаглював советів до негайної збройної окупації.

Маю на увазі обставини, які перед тим виникли в Карпатській Україні. Чи не такої ситуації побоюався Гітлер, принаглюючи Сталіна до прискорення акції? Безумовно. Збройна акція совєтських збройних сил запобігла виникненню збройних заворушень українців, які прагнули національного відродження і які напевне були б скопили за зброю в той час.

В усякому разі українські землі не могли залишатись навічно під Польщею і тоді чи в інший час Польща мусила б їх утра-

тити.

Польські керівні державні кола хіба повинні були передбачувати такі ситуації. Бо чи ж не в подібний спосіб Польща здобула незалежність? Але їм чомусь здавалося, що лише вони, поляки, мають право на незалежність — Україні або Литві вона не належиться.

І то навіть тоді, коли деякі любили як казали, ці народи й держави. Хто в миналому не любив України. Люблять її і тепер москалі. По-своєму очевидно. Литву, нпр., дуже любив видатний польський поет Адам Міцкевич. Вільно дуже любив Ю. Пілсудський.

Пані А. Пілсудська у своїх спогадах так пише про мужа Юзефа Пілсудського і місто Вільно: «Мій муж кохав Вільно і чув з ним глибокий зв'язок. Коли розмовляв зі мною про кордони Річ Посполитої, називав їх *мінімальними* /підкр. мною/ і давав завжди: ані п'яди землі менше, а хто кохає мене, хай боронить Вільно, щоби не дісталось в чужі руки». Литовці очевидно думали про повернення Вільно до Литви.

Чи ж би Ю. Пілсудськийуважав що руки литовців чужими. Чужими для нього очевидно, але чи чужими до свого міста Вільно? Чи не це було причиною браку дипломатичних зносин Польщі з Литвою аж по 1938 рік?

Загарбнича натура і манія вищості казала вірити Ю. Пілсудському, що такий стан залишиться навічно, що вже ніколи нічого не зміниться.

Він виявив бажання похоронити після смерти його серце в місті Вільно, що і зроблено.

Переведений плебісцит у Вільно в 1922 р. доказував буцім то лише 1% мешканців декларувалось по стороні Литви, але ціну плебісцитів під наглядом окупаційних збройних сил ми добре знаємо.

Пані А. Пілсудська змушенна була сказати про неприязні відносини мешканців Вільно до Поляків уже після двох тижнів по спалахненні війни у вересні 1939.

А чи не протестували проти окупації

Вільно представники Англії і Франції?

Вибух війни в 1939 році створював умовини, коли з неприязних відносин повстала ненависть до народу, що був окупантом, наростало прагнення свободи народів, що були досі під адміністрацією Польщі. Прагнення народів до свободи і то однаково українців, литовців як і білорусів.

Вірити, що ці народи не хотіли свободи, було б принаймні смішно, так як смішно виглядало, коли то польський генерал Андерс, будучи разом з генералом Сікорським у Москві, в розмові зі Сталіном сказав, що «Білоруси вважали себе поляками».

Не знаю, як зрозуміти, що вони вважали себе поляками, тоді радше може вони вже стались поляками; але якщо не стались, а лише вважали себе такими? Може ген. Андерс хотів сказати, що він вважав їх поляками, тоді справа інша. Звичайно литовців чомусь вважали поляками, а тут вибухла війна і от тобі: «Неприязне наставлення».

Я сказав вище, що було смішно, що ген.

Андерс так говорив про білорусів. Але коли була мова про українців, то тут, панове, вже нам, ані вам не до сміху. О, ні!.

Наведу дослівну стенограму із розмов Сікорського й Андерса зі Сталіном:

«Сталін: Не будемо сперечатися про кордони.

Сікорський: Чи ви не говорили самі, що нпр. Львів то місто польське?.

Сталін: Так, але будете мусіли сваритися з українцями.

Андерс: Багато українців було і є германофілами, тому мали ми, а потім і ви теж багато клопоту.

Сталін: Так, але то були ваші українці, а не наші. Ми їх знищимо спільно.

Сікорський: Не ходить мені про українців, але про територію».

Коментарі зайді. Знищити? — то знищимо! — мабуть, подумав, що йому українці, хоч би й колишні громадяни, йому потрібна територія.

На це можна лише сказати: не стало Сікорського, ані Сталіна, а нарід україн-

ський живе.

Якщо говорити ще про ген. Андерса, який сказав, що українці були і є германофілами, мусимо признати, що він був дуже слабим знатцем історії, інакше він знат би, що його польський народ не завжди ворогував з німцями і це слово «германофіл» пасувало б радше до народу його крові.

Бо, напр.:

1. При чиїй допомозі як не німецькій п'ясти загарбали від чехів Krakіv? /10—століття/.
2. При чиїй допомозі ходив Боєслав на Київ?
3. При чиїй допомозі поляки ходили на Литву?
4. При чиїй допомозі /дозволом/ поляки загарбали у чехів Заользє в 1939 р.?.

Деякі польські кола тут, у нас на Заході, твердо сперечаються, що українці ніколи не були переслідувані, не було теж навіть ніякої спроби винародовлювання.

Поки зупинимось на цьому питанні, то необхідно пригадати, що українців у кол. Польщі було пересічно 20% зі всього населення. Зрозуміле, отже, що таку кількість винародовити за якихось 20 років не в силі ні один уряд. Отже їх не міг винародовити теж уряд Мосціцкого. Отже, скажуть знову поляки, в кол. Польщі ніхто абсолютно не збирався нікого винародовлювати, а коли хто зміняв метрику, то це було лише його власне бажання.

Що ж тодішній уряд Польщі думав учинити з 20% цих не польської національності громадян? Зачиняючи двері до всіх можливостей затруднень /брак звичайної фізичної праці/, забороняючи рівночасно придбання землі українським селянам; чи ж би цей уряд думав піти слідом Москви, що в 1932-33 роках в Україні створила штучний голод?

Не думаймо аж так зло, але постає питання, як мали жити люди перенаселених українських сіл на вузьких загонах землі? На землю приїжджали польські колоністи з центральної Польщі, до фабрик спровади-

джувались рівнож робітники з Мазур, Познання, Куяв, Подгаля. Українцям була закрита дорога не лише в установах, але і у фабриках чи копальнях. Не треба шукати далеко візьміть такі копальні, як Борислав, Калуш, Голинь, Стебник.

А може маленьку фабрику цигарок і тютюну у Винниках, біля Львова? Може ще меншу, нпр., в Монастириськах.

І скажіть скільки і де працювало робітників українців або як тоді розмежовувалось після віровизнання: греко-католиків, православних?

На жаль, всі затруднені робітники були приїжджими з централі поляками. Всі 100%. Якщо в дійсності було між ними кілька українців, то були вони з переписаними на римо-католиків метриками або сиділи дуже тихенько, тихесенько маскуючись поляками. Що ж я перебільшив?

Скажете, що був же українець Шептицький генералом, ще можна б знайти і кілька інших офіцерів, що були українцями. Можливо.

Була десятка учителів, може дві, кілька

секретарів громад, кілька гайових, листоношів або кельнерів.

Був десяток адвокатів українців теж, якже можна говорити про недопуск до громадського життя осіб української національності?

Це правда, але всі з вищенаведених це лише одиниці. Може деякі з них навіть не мусили укривати свою національність, як напр., адвокати або учителі в українських селах, але скажімо собі чесно, що була загальна тенденція тодішнього польського уряду не приймати до праці осіб греко-католицького або православного віровизнання, а вже працюючих під загрозою звільнення примушувано міняти свої церковні метрики народження на костельні римо-католицькі.

Наведені попередньо приклади, що у фабриках і копальнях працювали тільки поляки, є згідні з правою, знає про це кожний поляк чи українець, який проживав на тих теренах східної Польщі, на західніх землях України під польською адміністрацією того часу.

Українське населення не обвинувачувало поляків, що приїжджали колонізувати землю, не обвинувачувало робітників, які приїжджають до фабрик чи копалень, місцеве населення звичайно відносилось до них дружньо, знаючи, що вина в цьому була польського уряду, а не польського робітника чи селянина.

Але нерідко ті, що приїжджають займати землю і працю на фабриках, долучуючись до державного апарату, допомагали гнобити і зневажати людей, в середовищі яких знаходили працю і хліб.

Розв'язку незадоволених мас польський уряд бачив, мабуть, в т.зв. пацифікації 1930 р.

Не можна її нічим оправдати, навіть покликуючись на якісь там диверсії чи вогні на фільварках. Не могло бути колективної відповідальності за акти безпорядку окремих осіб. Винних треба знайти, їх могли судити, але починати акти пімсти населенню за шкоду, спричинену невідомими одиницями, звичайно, не відважується ніяка цивілізована дер-

жава.

А тодішній уряд Польщі так чинив. Чи ж би вже тоді виникла у нього ідея так широко застосуваними гітлерівцями методами закладників?

А може була то метода прорідження перенаселених сіл на Сході? Може й тому генерал Андерс називав українців цих земель германофілами, знаючи їх долю під польською адміністрацією до 1939 року розумів добре, що не могли вони ніяк бути полякофілами.

Проминуло багато часу, виростають нові покоління, але історія здається нічого нас не навчила, багато з нас і досі не розпізнають дійсних ворогів.

Український і польський так близькі собі християнські народи, якщо мають жити, мусять зрозуміти, що всілякі непорозуміння минулого, як і теперішні, звичайно є інспіровані ворогами, які хочуть їх використати для власної цілі.

Тепер, як ніколи настає час, коли так конче потрібне спільне порозуміння обох народів, що знайшлись в путах спільного їм ворога.

Польські, як і українські, патріоти мусять знайти спільну мову, а все минуле взаємно собі вибачити, вибачити й забути. Всі проблеми, що можуть розділювати, залишити на пізніше, залишити рівно ж уточнення кордонів майбутнім вільним урядам для їхньої мирної дискусії і їхнього рішення в інтересах обох народів, бо перед обома народами в першу чергу стоїть справа визволення.

Україна ще не піднялась від 1919 року. Польща, не відзискала досі миру і незалежності, хоч була першою жертвою гітлеризму в 1939 р.

І то як на іронію долі в той час, коли колишній агресор Німеччина втішається незалежністю, лише мала частина окупована совєтами.

Чиж не належить орієнтуватися в майбутності на більших союзників, на сусідів, на слов'ян?

Вкінці минулого року польський уряд в екзилі підписав договір співпраці з українським екзильним урядом. Думаю, що це хоч перший, зате великий крок вперед до спільної мети, до визволення обох народів. Шкода лише, що текст договору в такім сухім, стриманім тоні.

Частина тих поляків, що були керовані минулим довоєнним урядом Польщі на заселення східніх земель, території західньої України коштом корінного українського населення ще донині не позбулися почуття фальшивої вищоти.

В цьому допомагають їм комуністичні ренегати, які з наказу Москви удають, що не бачать свого сусіда — українського народу. Удають, що не бачать і кажуть своїм громадянам бачити лише Совєтський Союз і російський народ, який ніби є їх сусідом, хоч це не є правдою. Великий український поет Тарас Шевченко писав колись, що:

... «Впала Польща і нас задавила»....
Тепер мусимо собі сказати, що:
....«Впала Україна і нас /Польшу/ зава-

лила!»

Чи була б впала Польща в 1939 р., коли б її союзником була вільна Україна?

Чому ж тоді Ю. Пілсудський не дотримав вірности заключеному договорові з Петлюрою? Була б вільна Україна в 1939 році, тоді хтозна чи була б виникла взагалі Друга світова війна.

Сьогоднішній наш спільний ворог Москви, руками ренегатів у польських школах газетах і журналах, радіо і телевізії повторює безупинно про Советський Союз і російський народ, що є буцімто великим другом і сусідом Польщі. Польський студент не знає тепер, що сусідами Польщі на Сході не є російський народ, а лише український, білоруський і литовський.

Режим з наказу Москви промовчує про ці народи, навмисно збільшуючи ролю росіян. Москва боїться зближення цих народів, які, об'єднавшись могли б стати її могилою в майбутності.

В Україні теж пропаганда применшує ролю Польщі як сусіда України. Комуністичні вчителі говорять про Польщу як

про вмираюче плем'я.

З таких причин слово тепер за провідниками українських і польських емігрантів, які, перебуваючи на вільній американській землі, можуть говорити голосно. Говорити голосно в ім'я добра своїх народів, що тимчасово примушенні мовчати.

На жаль, деякі національні провідники нехтують волею своїх народів, що прагнуть порозуміння обох, близьких собі, християнських народів.

Дорогою впоєної собі вищоти ідуть польські кола у вільних країнах поселення.

„Ми ж маємо свою, хоч лише Людову Польську, — кричить такий собі пропагандист, а українці не мають нічого, а лише є колонією Советської імперії». Але чомусь не хоче він повернутися туди до Людової Польщі, а сидить на чужині.

Знову деякі українці кажуть: чи не є членом ООН Україна хоч і совєтська, а до того нас є на 50% більше поляків. Отже чи є сенс принижуватись?

Принижуватися напевне нікому не треба, як не треба і вивищуватись. В ім'я добра

своїх народів наступив час до порозуміння, як рівний з рівним.

Як Польщі, так і Україні потрібно союзника і то близького, бо ці дальші, як показала історія часто підводять. Треба союзників і дружби для спільної боротьби за волю народів. Помилки минулого, що спричинили великі жертви двох: польського і українського народів, треба врахувати і не допускати їх в майбутньому. Взаємне зрозуміння, що обидва народи мають право до незалежності, як і зrozуміння плянів спільногого ворога та конечність єднання допоможе здобути свободу і незалежність обом, тепер гнобленим Москвою народам.

ВІЗВОЛЕННЯ ПІСЛЯ ВІЗВОЛЕННЯ

Вересень 1939 р. Польща, не будучи приготовленою до оборони, була розгромлена Німеччиною протягом трьох тижнів.

Східні землі, «Малопольські всходній», займала Червона армія, подаючи «братню руку допомоги» братам українцям і біло-русям. На землях Західньої України заводилися комуністичні порядки. Після голосування і т.зв. Зборів Народних Представників — ці землі об'єднались із Советською Україною.

Після всіх національних та економічних знущань зі сторони колишньої Польщі населення цих земель і тепер не зазнає спокою. Починаються арешти української інтелігенції; раз по раз їдуть худоб'ячі червоні вагони з засланцями в Сибір.

Над нещасною «візволеною» землею нависли чорні хмари большевицької неволі. Понад двадцять місяців тривають тривож-

ні дні, дні душевної темряви, непевності завтрішнього дня, арештів, судових та безсудових розправ і нічних вивозів.

І в тій темряві непевности, як пережити оцей день, оцю ніч, страждають однаково ті, яким так «дружньо» протягнено руку, українці, і ті, що були розгромлені в результаті війни, поляки. Всі вони опинилися в однаковій ситуації під большевицьким ярмом. І на «білі медведі» їхали однаково як поляки, так і українці.

А там, за Сяном, на польській землі німецький окупант вивозить рештки хліба, арештовує, вішає людей.

Та ми, мешканці земель, зайнятих совєтськими г'єсами не бачили ще гітлерівської Німеччини, не знали, що властиво діється на зайнятих німцями землях Польщі.

Тут большевицько-російський окупант вимотує рештки сил народу, висмоктує життєві соки, руйнує його матеріальні добра та духові скарби, руйнує надію життя. Панує дикий, хижий москаль, а в радіо гримить пісня за піснею про «щастя»

визволеного народу.

В Європі йде війна. Німеччина воює з Францією і Англією. Згодом німецькі війська займають щораз, то нові території Європи.

Ми, що прийняли «братню руку допомоги» і голосували за прилученням до соцістської України, бачачи російсько-большевицького звіра, тепер надіємося лише на... цивілізовану Німеччину Заходу. Так, на цивілізовану Німеччину, яка одного дня визволить нас від дикої большевицької неволі.

І ось наступає ясний червневий день 1941 р. Гrimить земля, гуде небо, падають бомби, розсипаються domи та гинуть люди. До тижня втікають зі Львова «від важні красні герої», залишаючи за собою сльози народу, який так недавно прийняв іх «братню руку допомоги». Втікаючі большевики залишають заповнені в'язниці помордованих по-бестіяньськи тисячі в'язнів у Львові, Золочеві, Тернополі, Станиславові, Рівному та інших містах.

У тому ж часі до міст і сіл західньої

України вмаршовує армія переможців, армія цивілізованого Заходу, наші «визволителі» — німецька армія.

Зустріч німецьких військ

Українці бачили в німецькій армії свого «визволителя» і то однаково, чи ці з Західньої, чи ті з Великої, тобто СРСР України.

І не лише українці. Всі нації, що перебували під сталінським пануванням, і на віть деякі з панівної нації, тобто росіяни, зустрічали німецьку армію, як визволительку. Так само як «визволительку» щиро-сердечно вітали її й поляки, які знаходилися на території Західної України, хоч німці розбили їхню державу і ті, які заштовували большевицького «краю». Хіба могло бути інакше?

Втікаючі большевики з маленької, теж недавно «визволеної» Литви, залишили списки осіб, які мали бути вивезені на Сибір. І якби Німеччина не виступила з війною, совєти дійсно вивезли б усіх, що знаходились на тих списках. А в списках

було 25% населення Литви, тобто кожний четвертий литовець мав бути вивезений у віддалені сибірські райони. Чи не могли литовці трактувати гітлерівських військ як своїх визволителів? В дійсності німецькі війська сталися такими визволителями литовського народу. А чи можна дивуватися, що литовці йшли в ряди німецької армії, щоб громити більшевиків? Ні, бо ворога треба громити, а таким ворогом литовського народу був російський більшевізм.

Якщо повернемось ще раз до людей, що були помордовані совєтами по в'язницях великих міст Західньої України, то побачимо, що тими жертвами були так українці, як і поляки. Тому не диво, що тутешні поляки тежуважали німців своїми визволителями і союзниками та тепер, як ніколи досі, були «рука в руку» з українцями.

Були вони, перші й другі, ніби знову громадянами однієї держави, свідомими того, що не будь німців, їх доля була б може вже далеко, навіть в сибірських снігах.

Я був свідком, коли мої добрі знайомі поляки у Львові виносили в неділю на

площу Ринку напечене і наварене, соки і вина домашньої роботи для німецьких вищих офіцерів /між ними був і генерал, хто саме, — не пам'ятаю/, коли вони з'їжджались на зайняття приміщені Ратуша. Дивувався я лише тоді, що ці німецькі старшини так ласо заїдались і не боялися ні пошести, ні отрути.

Хрін за редьку — не солодший

Німецьке визволення від російських большевиків можна було порівняти до вистрибку парашутиста з палаючого літака над горіючим лісом.

Бундючна поведінка німецьких вояків на вулицях Львова в перші дні вступу в це місто диктувала серцю порівняння їх до большевиків, які деколи видавалися янголами.

Биття цивільного населення, стрілянина, вбивства, крики та п'яні пісні німецьких вояків, а зокрема німецьких озброєних жінок, у військових мундирах, санітарок — все це означало відразу переоцінку німець-

кої культури і європейської, як ми сподівалися цивілізації.

Згодом легальний грабіж єврейських помешкань. Відомо, що Гітлер після здобуття влади позбавив єреїв усіх громадянських прав або, як кажуть, оголосив їх поза законом. Була це перша трагедія в історії єврейського народу.

Знаємо про давніші переслідування та погроми єреїв, але зміна прізвища, прийняття християнської віри давало тоді запевнення спокою. Тепер — вихрещення на віру християнську немало жодного значення. В рахубу входила кров і то аж до четвертого покоління. Німці повністю прийняли програму свого фюрера, а вбиваючи єреїв твердили, що німецькі єреї готувались до революції в Німеччині, щоб оголосити другий СССР, який нібито мав з'єднатися в єдину Єврейську Імперію. Все ніби було вже приготовлене і лише Гітлер виявився спасителем Німеччини та Європи.

Я ніколи в це не вірив. Понад це я не міг згодитися з думкою, що всі єреї відповідальні за якусь там групу чи партію, яка

нібито готувала світову революцію.

Добрий офіцер

Одного дня, коли сидів я в знайомого учителя - єврея в помешканні при вул. Янівській ч. 26 у Львові, до дверей зачали стукати. Коли господар відчинив двері, до мешкання ввійшов німецький офіцер, а після упевнення, що тут мешкає «юден», кивнув рукою на вояків, що стояли під дверима.

Четверо їх рвонулись у хату, а виконуючи волю офіцера, що йшов попереду, показуючи пальцем, зачали виносити меблі, кредитс, шафи, столики, крісла, ліжка. Господарі євреї забились у кут і з такого заскочення прямо оставпіли. Я сидів біля столу в кухні, та обсервував, як працюють німецькі вояки.

Згодом вони забрали й стіл, при якому я сидів, тримаючи руки на ньому. Перед брамою стояло велике вантажне авто, до якого вантажили грабоване добро. Добрий офіцер залишив одне ліжко, хоч тут меш-

кало 3 родини.

І ось той офіцер показав ще на відро з вугіллям, що стояло в куті. Вояки висипали вугілля на підлогу, а брудне відро забрали. Офіцер, схилившись, підняв ще лопатку до вугілля і культурно, як подобає офіцерові цивілізованої Німеччини, почав перепрошувати скам'янілих господарів за свій вчинок, закінчуючи словами: «Я ніколи не зробив би того, якби жінка не була потелефонувала, що аліяни все збомбили і не залишилось жодних меблів». «Ауфвідерзейн» сказав, виходячи, офіцер. Хотілось сказати, що не мусить, бо нема пощо, але це вже було б небезпечним.

З такою ж культурною ввічливістю я зустрівся вдруге по році, коли їхав потягом до Львова, везучи валізку з яйцями і маслом. Німець-залізничник, теж з відзнаками офіцера, перевіривши мої дві валізки на станції Скнилів, забрав усе, залишаючи мені лише один кусень масла і 20 яєць і також став мене перепрошувати. «Я ніколи не зробив би того — каже, — як би в нас було доволі продуктів на кухні».

Потім піднявши пальці до своєї шапки, сказав членно:

«Ауфвілерзейн майи Герр».

Хоч у своїй більшості німці були дуже брутальними, але борони нас, Боже, від такої членності.

«Носе Орднунг» нової Європи

Східній фронт посувався вперед, громлячи большевицькі війська, а тим часом у Львові, як і в інших містах, осідала німецька цивільна влада.

По кінах висвітлювались фільми, як то німці воюють і перемагають на всіх фронтах, установляючи новий «орднунг» для добра нової Європи.

Характерним для цього нового «орднунгу» в новій Європі були шибениці в кожній дільниці міста. Щоденні сцени вішання «з авта» на львівських Krakedanах польських «бандитів» чи на зміну українських закладників належали до повсякденних явищ. Нпр., на вул. Полтв'яній викидають з вікон будинку євреїв зі шнурком на шиї

і з пов'язаними руками й ногами. Вулиці міст прикрашені шибеницями, на яких під подувом вітру, гойдаються трупи повішених, від яких заносить задухою тіл, що починають розкладатися.

Життя стає щораз більше нестерпним. До всіх інших нещасть приєднується ще й голод. Німецький місячний харчовий приділ для ненімців виносив: 4 кг. хліба, 1 яйце, 100 гр. мармелади і 15 сигарет.

Люди кидаються в села, які вже пограбовані доволі. Німці оточують потяги, нападають на дорогах, відбираючи харчі.

«Нур фюр Дойче» — тільки для німців. Інформують вивішенні таблички на крамницях, барах, ресторанах, перукарнях, на громадських /публічних/ туалетах і трамваях.

Їдуть трамваї з піднесеним передом, перша половина перегорожена ланцюгом, де сидить один німець, у другій половині тісно, звисають люди у вхідних і задніх дверях, немов вінок з людських постатей.

Шаліє терор на зайнятих німцями теренах, настала нестерпна атмосфера життя

в містах і селах. Акти терору то посилювались, то інколи затихали, як казали більш усвідомлені — все залежало від успіхів або невдач східного фронту.

Тепер всяка лояльність як поляків, так і українців до німців, як до визволителів, давно вже минула.

Проминула вартість рятунку від большевиків — рятунок, що принесли німці, виганяючи большевиків, оцінювали всі, доки німці не показали себе такими ж, як большевики, хижими звірями, що сіяли знову кров і слізози серед ненімецького народу.

В такій атмосфері німецького терору люди байдужіють, тепер уже легше німецьким окупантам проводити набір на роботи до Німеччини, в Дивізію і «Баудінст».

Рівночасно збільшуються ряди повстанців, партизан, що організуються проти німецького «Ноє Ордунг».

Єврейське населення відгороджено в «Гетто», звідки воно не може вільно порушуватися. Але й там, за перегородою, не вгаває терор над цим народом.

Ось іде група євреїв, яких ведуть із «гетто» кудись на роботу. Веде їх єврейський поліціянт-палочник, змерзлих та посинілих і при цьому починає немилосердно одного то другого бити.

З посинілого носа прискає кров, бідний єврей паде, а поліцай єврей-палочник б'є його, потім, б'ючи іншого, змушує піднимати його.

Проходячи повз німецьких офіцерів, які звичайно дуже тішилися такими сценами, часто такий офіцер наказує єврейському поліціянтові дати йому його палицю, бо нібіто він не вміє добре бити, відтак б'ючи поліцая, повчає, як треба на другий раз уживати її. Гітлерівська машина терору доводить людей до стану озвіріння й розпуки.

5/ Поляки, ми й наші надії

Війна тривала. Німці розгулювали по Європі, майже цілковито ними опанованій. Однак оп'яніння від перших великих переможних успіхів на східнім фронті з часом

починало опускати не лише керівні військові кола.

Західні держави, що стали тепер союзником Советського Союзу забезпечили Червону армію всім необхідним, починаючи від зброї і до м'ясної консерви, що її одержав кожний боєць.

Положення на східному фронті починало змінюватися на некористь німців. Посилювалися дії також на західному фронті, поки що в повітрі і на морях.

У той же час польський уряд в Лондоні вже мав заключений договір дружби і співпраці з Советським Союзом. На волю виходили з тюрем і заслання поляки, запроторені там під час повесневого «визволення».

Польська підпільна АК /Армія Крайова/ почала поширювати серед поляків випуск таємної літератури у Львові, де поряд з інформацією про нового союзника Польщі /Сов. Союз/ та великих на нього надій, розпалювала протиукраїнську ворожнечу.

..... У зв'язку з повсталою, корисною для

нас ситуацією Сovетський Союз, що стався нашим союзником, тепер направить нам усі кривди, — писалося в одній газетці, друкованій машинкою — а «Креси Всходнє» /читай Західня Україна/, — повернути знову до «мацежі» /матері/ і Львуф /Львів/ був, є і буде польським. Відвічні вороги, — писалося даліше, — українці, що тепер осамітнені, мусять за це заплатити.

Однак польсько-українська ворожнеча, яку розсівали тоді керівні кола АКА, що наростили не днями, а годинами, не приносила ні кому ніякої користі. Вона була на руку лише німецьким окупантам.

Правдою було, що вже тоді у зв'язку зі світовою політикою, яка кристалізувалася після прийняття Sov. Союзу як союзника західніх держав, положення України і українців ставало неясним, щоб не казати безнадійним.

Але чи здорово думаюча людина взагалі могла тоді подумати, що західні держави, прийнявши поневолі як союзника Сталіна, після перемоги над гітлерівською Німеч-

чиною пожертвують страждаючими в Спільноті народами?

Та політики західніх держав, мабуть, тоді не думали, що самі викормлять собі бестію, яка, ставши на ноги, поставить собі за ціль «угробити» своїх добродіїв.

Українські патріоти розуміли таке положення і розцінювали його як тимчасове явище. А що кожна визвольна боротьба хоч би ще й далеко впереді, звичайно вимагає підготовлення збройних сил, в цьому теж напрямі йшли наші старання.

Кожний народ, що прагне волі, мусить сам собі її вибороти. Звичайно, післяожної світової завірюхи гноблені народи беруться за зброю, зокрема тоді, коли тріщить державна машина, що тримала цей народ в неволі.

Українці не зуміли відстояти національного відродження 1919 р. Їхні сили були замалі, а хто знає, чи свідомість, а вслід за тим і організованість незаслабі?

Друга світова війна дала знову надію до такого відродження, хоч може й невелику. Весь український народ розумів потребу організації збройних сил, щоб коли наступить «слушний час», не лишитись з порожніми руками.

Українська Повстанська Армія та порядкова поліція, яка згодом перейшла з озброєнням, поповнюючи ряди УПА, давали цю надію на цей, як сказано вище, «слушний час».

Дивізія вже була теж тією ніби готовою силою, що мала явитись на кожний визвольного значіння клич, на «слушний час».

А найбільше від усього було в нас надії.

І хоч кажуть, що без надії нема і не може бути життя, або що добре, де хоч іскра надії склонилась, інший раз знову, що втрата надії рівна смерті, — говорять теж, що надія є матір'ю дурних.

Такою стається надія, що її походження не було з відповідних, живих джерел, як і тоді, коли маршуючим з нею ще й бракувало обміну вільної думки.

Усім відомий розкол в ОУН, що створив новий відлам ОУН, т. зв. революційний - під проводом молодого тоді Степана Бандери. Деякі й досі нарікають на цей поділ, громлячи одних, то знову вишукуючи заслуги для інших.

Всяке розколення є роз'єднанням, а ОУН ані перед, ані після розколу, ані перше, ані те друге крило спеціяльних заслуг не здобули, якими можна би чванитися або тепер оправдувати тодішній поділ.

Легше було б знайти чимало недоліків, які використовували в свій час вороги і які залюбки пригадують деякі противники цих дій, бож відомо, що в складних політичних обставинах Другої світової війни на міжнародній арені та в ситуації, в якій знайшлася наша Батьківщина, навіть найбільша голова не була в силі знайти належну, задовільну розв'язку.

Долі, якщо вірити в такі, мабуть, рішили покпити собі над нашим народом і на цей раз.

Полковника Андрія Мельника знаємо як інтелігентну людину, зі стійким характер-

ром воїна. Він керував ОУН, крилом, яке залишилося після відлучення бандерівської частини, крилом ОУН, що залишилось і досі чомусь окремим.

Будучи арештованим німцями, А. Мельник вийшов на волю 5-го жовтня 1944 року. Був це час, коли вже досить яскраво, навіть із тюрми гестапо було видно кінець гітлерівської Німеччини.

Під час наради, в якій взяли участь Андрій Лівицький, Павло Скоропадський, Степан Бандера і Андрій Мельник, уповноважено Андрія Мельника вести переговори з /ким-/ німецькими урядовими чинниками.

Андрій Мельник поставив німецькій стороні передумови:

2. Німецький уряд підпише і оголосить декларацію, що Німеччина раз на все зрікається всяких претенсій до українських земель і визнає право українського народу на самостійну державу.»
Останні пункти цитувати не буду.

Вся Німеччина була тоді в палаючім вогні, якого погасити не була в силі. Лише

півроку ділило її до часу підписання беззастережної капітуляції. Вся територія України була знову в руках совєтів.

Представленних передумов переговорів німецька сторона не прийняла.

Андрій Мельник рішив нав'язати контакти з державами-переможцями. Перший меморандум до американського командування було датовано 27 квітня 1945 р.

Дев'ятого травня 1945 р. німецьке командування підписало Акт беззастережної капітуляції.

А на полях, під Бродами, де лягли тисячі української молоді, зрошуючи землю молодою кровю, не чути вже плачу гайвороння, зів'яли маки і похилилися буйні трави.

Українська Повстанська Армія то тут, то там вела запеклі бої з червоним окупантом.

На землю України зходила мертваграва. Лише тіні совєтських зірок мерехтіли глухо, а темна ніч знову огортала її пеленами беззоряного холоду.

СОВЕТСЬКІ ПІДСТУПНІ МЕТОДИ

Від початку свого панування російський большевизм послуговувався всілякими можливими підступними методами: шантаж, інтриги, підступ, диверсія або красномовні декларації, то явні і скриті методи їхньої боротьби за опанування світу.

Мало хто теж знає, що совєтська безпека часто за кордоном сама провокативно розпалювала боротьбу проти комунізму. Підготовлені провокатори розпалювали серед ворогів Советського Союзу сліпий антикомунізм, що в остаточнім висліді мав здобути контроль над противником і опісля його знищити.

Нижче будуть наведені знані в ужитку факти підступних методів.

Одним із таких фактів-доказів була інфільтрація ГПУ в рядах антикомуністичної групи «Національний Трудовий Союз» ще з 30-их років.

1. До Централі, що знаходилась в Європі, в Белграді, легко проник і зайняв провідне становище агент ГПУ — Л. Н.

Він пропонував висилати 3-особові групи НТС до Советського Союзу, що і зроблено. Сотні молодих людей перекинено на смерть, прямо в руки ГПУ. Лише частина з них повернулась, але з переконанням, що вони дійсно зустрічались не з агентами ГПУ, а з представниками великого, антикомуністичного спротиву в ССР. Цікаві подробиці на цю тему були публіковані в амер. «Новоє Русскоє Слово» в 1952 р.

2. Осінню 1941 р. органи НКВД скинули на терен Автономної Приволзької Республіки багато парашутистів, переодягнених в німецькі мундири.

Приволзькі німці з ентузіазмом привітали цих удаваних німецьких воїнів, а НКВД мало причину доконати морду і виселення німецького населення з їхніх рідних гнізд.

3. В місцевій пресі в лютому 1944 р. широко описано маневри, що мали від-

бутися в горах республіки чеченців та інгушів.

Населення спокійно обсерувало, що в усіх житлових пунктах і селищах осідали військові залоги. У дні 23-го лютого мало відбутися свято Советської Армії.

В селищах запалювали вогні, закликаючи населення до танців і співів. Нічого не підозріваючи, населення збиралося навколо вогнів, а тим часом війська НКВД, що були обставили людей довкола, приступили до арешту чоловіків, а опісля жінок і дітей.

Наступного дня, вже транспортувано всіх до збірних пунктів у Грозному, звідки в худоб'ячих вагонах відправлено всіх на заслання. Їх житла поспішно руйновано, та все засипувано землею. З мапи СССР викреслено одну республіку.

Не буду згадувати депортациї карачаїв, калмиків та кримських татар, бо метою є лише підкреслення методів, якими росіяні звичайно користувались при винищуванні народів.

4. В часі війни в одному із міст Донець-

кого басейну зголосився до німецької поліції СД чоловік, який представив себе за колишнього царського офіцера, з довірочними документами.

Полковник Курочкин, бо таке було його ім'я, заявив, що він нібіто був свого часу репресований і тепер хоче пімстити свою кривду на клятих більшовиках. Подаючи інформацію про підпільну, комуністичну організацію, він пред'явив список 40-ка її членів. Німецька СД після перевірки переконалась, що інформація була правдива, всі 40 осіб були дійсно активними членами комуністичної партії в минулому.

Однієї ночі всіх їх було заарештовано і розстріляно. Після того «полковник Курочкин» пропав без вісті.

Всі комуністи при наступі німецьких військ мали наказ евакуації на Схід, а тих, що залишились, большевики вважали за зрадників. Тепер гестапо їх покарало і лиш після цього стало зрозумілим, як Курочкин виконав доручене йому большевицьким НКВД завдання.

Комуністи, що тепер прибували на терени окуповані німцями, могли виконувати свою роботу без небезпеки зради.

5. В Західній Україні в містечку Рогатин в 1947 р. працював кельнером в чайній /кафетерії/ 21-річний М. Довгий. Був він сексотом НКГБ, а його псевдонім Сорока.

Серед місцевої молоді вдавав він запеклого ворога росіян, буцімто симпатизуючи з учасниками УПА.

На їхнє прохання про харчі, Довгий доставляв їм масло, яке як він казав, було краденим з чайної, а насправді доставлюване місцевим НКГБ.

Хоч заховувався він дуже обережно, підозріння зі сторони УПА до нього зростало і то в міру наступних достав масла.

Одного разу після дорученого йому завдання начальником районового НКГБ капітаном Аносовим він просив прийняти його в стрільці УПА. Але представник УПА сказав йому, що вони ще все-таки не мають до нього достатнього довір'я. Щоб таке здобути, вони доручають йому більше, ніж сама достава масла, а саме: убити

начальника Рогатинського районового НКГБ, капітана Аносова.

Заклопотаний тепер Довгий, маючи теж безпосередній зв'язок із централею НКГБ в Станиславові, доносить туда про це, а там дають йому згоду — для добра справи, убий, кажуть капітана Аносова.

І Довгий, на наказ вищої влади, вбиває вчорашнього свого хлібодавця.

6. Після кількох років по закінченні війни, остаточно придушивши опір українського народу, росіяни звернули свої очі в сторону української еміграції Канади й Америки.

Американські емігранти в тім часі ще собою не виявляли ніякої моральної для Советського Союзу небезпеки, — по своїй кількості і організованості була це група ще доволі слаба, а поповнюючі ряди були тими, що ще недавно бачили Советський «рай» на власні очі. Отже на перший плян очі росіян були звернені в сторону Канади, де українська спільнота була добре зарганізована і яка мала доволі сильний вплив серед інших національних меншин.

Їх ціллю було поряд з укріplюванням комуністичної партії репатріювати, якщо не всіх, то принаймі 75% всіх канадських українців.

Не буду зупинятись над совєтською пропагандою та агітацією серед українських канадців, про це знає більшість, а зокрема українські комуністи Канади, що мали щастя не дати зловитися на совєтський гачок /ті, що зловились, уже говорили не зможуть/ та досі ще залишились вірними Москві на нашу ганьбу. Вони очевидно вдаватимуть, що нічого не знають.

Будучи у Львові в 1958-59 рр., я зустрічав тих, що ковтнули совєтський гачок з принадою. Більшість з них зовсім не могли говорити, наче б їм відняло мову з того щастя, що повернулися на «квітучу Батьківщину, Радянську Україну».

Ці лише подзвонювали пліком ключів, які дістали від совєтської амбасади в Канаді, буцім це були ключі від їхніх хат, від головних входових дверей до хати, від спальні, їдальні, сальону тощо. Подзвонювали ключами від неіснуючих хат, які безсо-

ромно обіцяли їм в амбасаді як дарунок Батьківщини, України.

Позбавлені права повороту, деякі з них заповняли в'язниці, інші опинились в психушках, а ще інших передчасно винесено на цвинтар. Так усе бувало з тими, що вірили у ширість совєтської пропаганди.

7. В лютому 1945 р. лелегат Лондонського уряду Польщі і останній командант юрисдично розв'язаної АК /Армії Крайової/ генерал Окуліцький одержав письмове запрошення на «Конференцію» з генералом Івановим, командантом Білоруського фронту від полковника військ НКВД Пімонова. Полковник Пімонов, як офіцер Совєтської армії, гарантував йому безпеку.

Ціллю конференції мало бути обговорення виходу з підпілля польських політичних партій і допомога їм. Полковник Пімонов повідомляв також, що совєтські органи готові допомогти в відлеті совєтським літаком дванадцятьом польським політикам, що бажали полетіти до Лондуна на зустріч з урядом Польщі.

Згідно з запрошенням полковника Пімо-

нова, прибули для зустрічі з генералом Івановим віце-прем'єр, делегат уряду Станіслав Янковські, представник Об'єднаної Національної Ради Казімеж Пужак і генерал Окуліцькі.

На другий день прибули до генерала Іванова міністри Польщі, Адам Бєнь, Станіслав Ясюкович, Антоні Пайдак і дев'ять інших членів та один перекладач.

Всі 16 осіб були заарештовані і засуджені на довгі роки.

8. Ми вже говорили про боротьбу російських окупантів проти Української Повстанської Армії.

Коли совєти вичерпали майже всі методи боротьби, а остаточного розгрому УПА не було видно, вони рішили повернутися до старих випробуваних методів провокації. Зорганізовано набір їхніх надійних елементів на річні курси до груп, які після вишколу мали творити нову УПА /большевицьку/.

Головним завданням курсів було, між іншим, досконало опанувати українську мову, з місцевим діялектом терену стаціонованих по більшій частині відділів УПА.

І тоді після курсів, організовано кілька груп і кинено в ліси. Вони прикидались за правдиву УПА і їх ціллю було єднатись або нав'язувати близчі знайомства з правдивою УПА, щоб опісля завести їх в засідку військ НКВД та спільно розгромити.

Великої користі однак ці групи не принесли советам, але вносили вони до деякої міри замішання і підозру в регулярних рухах частин правдивої УПА. Бо ж справа ставала вкінці відомою.

Якщо ви були б в Станиславові тому 20 років, ви могли стрінути цих вишколених командирів,sovєтських частин УПА при короткій вулиці, що звалася Скарпова /або Шкарпова/, що знаходиться недалеко залізничної станції. Їм віддано гарні віллі, залишені попередніми мешканцями.

Не знаю чи вони ще й досі там мешкають, в усякому разі ті, що ще живуть, нині напевне «заслужені» пенсіонери. Коли б їх примусити в якийсь спосіб до широї розмови, можна б здобути великий досвід советських підступних методів.

I хоч великої користі вони /ці частини/

не принесли після пляну, до якого вони були готовані, зате інше завдання виконали, мабуть з надвишкою. Маю на увазі витворювання ненависті серед населення сіл до своєї УПА, бо дотепер було воно вірне — всі старші люди, жінки й діти були вірними зв'язковими.

Нова, створена советами УПА, мала завдання грабувати селян і то в першу чергу тих бідніших. Бити людей і палити їхні хати, щоб тим способом викликати всенародну ненависть. У кого було дві корови, його не рухали, зате хто мав одну одиноку, забирали.

При якімсь спротиві винному «відраховувано» 25 палиць, часто забиваючи його на смерть.

У бідній селянській хаті забирали рештки хліба, бараболі одежі тощо.

В цей спосіб, розпалюючи ненависть до УПА, хотіли піднести довір'я до советської влади.

І неусвідомлені селяни дивувались, що сталося з нашими хлопцями, вони ж розбійниками і грабівниками стали. А деякі

й досі не знають, чи 25 одержаних палиць були від УПА чи ОББ.^{4/}

Наступним їхнім завданням було палення польських сіл, вбивства поляків, щоб змусити їх негайно виїжджати за Сян, бо на думку совєтської влади, поляки в майбутньому могли стати підтримкою підпілля.

9. Кому не відомо, що під натиском німецьких військ Сталін душевно був заламався, будучи певним, що це йому прийшла загибель. Хрущов твердить, що Сталін сказав: «Все пропало, все ми запропастили, і те, що Ленін створив».

Загибель таки була б прийшла, якби не демократичні держави — Англія й Америка, що його врятували.

Вчорашній приятель Гітлера та запеклий ворог Англії як і Америки, Сталін раптом стає їхнім союзником. Ось Сталін, щоб чим-будь приподобатися Заходові, випускає на волю тих, що довгі роки були в'язнями таборів, священиків, що ще залишилися в живих. Дозволяє теж відкрити ще досі не повалені церкви. Ліквідує відо-

4/ ОББ означає групу НКВД, що звалась ОББ — Отдел Борьбы з Бандитизмом.

мий тижневик під заголовком «Безбожник».

Коли прийшла довго очікувана перемога, Сталін не забув, що Церкву й релігію треба знищити. Однак тепер хіба треба придумати інший спосіб, як у післяреволюційних роках.

Не так, як це робив страшний кат Дзержинський і не як хотів Ленін. Сталін хотів знищити релігію в більше рафінований спосіб.

1950 року розписано КОНКУРС на кращу теорію, яка допомогла б нищити релігію безкровно, залишаючи відкритими церкви і живими православних священиків.

В конкурсі могли брати таємно участь совєтські номенклятурні працівники обкоми партії і органів МГБ, МВД, почавши від майора і вище. Але згодом все затихло — справу чомусь відложено, немов її й не було; на складені проекти теорії ніхто не відповідав.

Можливо, що післявоєнні роки, що дали так багато роботи з заповнюванням численних старих і нових таборів праці, пото-

ки арештів на визволених теренах, клопоти з новоповстаючими державами сателітів змусили Сталіна відкласти питання боротьби з релігією на пізніше.

Після смерти Сталіна, за влади Хрущова, конкурс відновлено на тих самих умовах.

**НОВА РЕЛІГІЯ
або
ЯК ПОСТАЛА НОВА ДАЖБОЖА ВІРА
в Одесі**

За поганських часів люди вигадували та робили божків, яким поклонялися. Крім відомих богів сонця чи бурі, крім грецьких і римських, були й руські боги, між ними правдоподібно — працю-дажбог.

І ось в 1958 році в Україні в м. Одеса з'явилась віра в дажбога. Спітаєте, як могло статися, що після 10-ти сторіч християнства могла знову з'явитися в Одесі віра в ідола?

Ні, вона не з'явилася сама, вона не виникла стихійно, вигадав її й витягнув на денне світло майор НКВД, професор історії, росіянин Воронов, виграючи конкурс. Заплановано релігію ідолопоклонства і приготовано десятки тисяч пропагандивших листівок, щоб накинути їх населенню Одеси.

Кожна релігія в Советському Союзі переслідується і тому щоб громадян більше зацікавити тією новою, треба було вдавати, що це нове провидіння, яке совєтська влада теж буде забороняти.

Насправді завдання полягало в тому, щоб людей відвернути від віри Христової, відібрati їм християнську мораль, що так міцно сидить в серцях, не дивлячись на тяжке переслідування 60-их років.

Комуністична партія вирішила, що лише в цей спосіб остаточно пощастить викорінити християнізм.

Новий, хоч із 1000-річної скрині витягнений прабог-дажбог був широко розреклямований ніби в нелегальній літературі, рівночасно проваджено гострі атаки на православну християнську Церкву і її священиків. Поруч сильної критики християнства була теж критика совєтського режиму там, де він переслідує віру.

Це була нова тактика боротьби з християнством. Поруч сильної атаки на церкву легка критика совєтизму були цією приманкою, на яку мали кинутись християни.

Пропаганда віри в прабога-дажбога однак не відважилася запропонувати виліпити собі божків-ідолів, яким мали б кланятися християни підо впливом пропаганди нової релігії перестали б бути християнами. Ця пропаганда однак вияснювала віру, як казали «побіч і довкола», мрячно не договорюючи до кінця початого, а більше гострих слів атаки на християнство, більше слів, які колись уживав тижневик «Безбожник».

По суті справи вся література, як казали обізнані, була присвячена лише на те, щоб плямити, атакувати віру в Бога, в Христа, не даючи ніяких конкретних пояснень до нової прабожої.

Це і зрозуміло. Що можна сказати про бога ідола та ще й тоді, коли не мали відваги такого ідола виліпити з глини. Вони теж і не мали відваги намалювати його, як чоловіка, птaha чи ведмедя.

Описували його абстрактно, тобто виображення чогось живого, якоєсь сили, якоєсь мудрої істоти. Каже мені одесит С.П. Ми виображуємо собі його, як чоло-

віка, але намалювати його нам годі, не ті часи, люди освічені, якщо намалюємо його молодим, нам скажуть, що молодий недосвічений, намалюємо його старим, скажуть — досвічений, але недосконалий, /бо старіється/. А наш бог всесильний, такий, яким бачив його князь Святослав.

П'ятнування християнської віри починалося від Давида і тут російські комуністи за одним прицілом вирішили вбити два зайці: знищити християнізм і розпалити антисемітизм серед українців.

За приціл на таких двох важливих зайців — варто було погодитись назвати себе навіть партією безбожників, комуністичним кодлом безбожної тиранії. І партія погодилася з цим. Вся релігійна література звеличала нового працобога, не пояснюючи зовсім теології, не говорячи про якусь там мораль, яка займає таке почесне місце в християнській науці.

Що ж може заступити Христову мораль заповіді Господні, як «люби ближнього свого» або «прости нам борги наші».

Не знаю, як широкий відгук найшла так

інспірована антихристиянська поганська віра, хоч деякі увірували. Увірували і перестали ходити до церкви. А цього лише большевикам й треба було.

Постання віри вияснювано якимсь чудом, яке мало впасти з неба, несучи з собою натхнення і нових пророків /КГБістів/, тихцем призначених партією.

Сам проф. Воронов одержав ніби за поважний вклад в розвиток науки історії орден Червоного Прапора і 25.000 руб. конкурсового як нагороду. Згодом він тяжко захворів, що й спричинило викриття таємниці народження прабога-дажбога.

Недуга була невилікувальна і вже смерть насувала темінь на його очі. Мати українського роду, покликавши батюшку, радила синові висповідатися. Але він відмовився, поглумившись ще з батюшки. Священик від'їхав і лише тоді Воронов почув, що дійсно вже починає сходити з цього світу. Тоді знову покликав матір, і, обнявши її, цілавав хрест. І тоді висповідався перед нею.

Він їй докладно розповів, як він вигадав

ідею цієї нової віри в дажбога, що було одобрене партією і за що був нагороджений орденом Красного прапора. А мати йому каже: «Молися, сину. Бог тобі вибачить, бож ти, властиво, багато говорив про твого прабога, натомість ти не створив культу, ані його історії чи то біблії, ані не зліпив фігури, що мала б змінити нашу християнську віру.»

І тепер добрий син відповідає матері: «Таке й було завдання говорити багато про нову віру, не показавши жодної суті, бо що ж, властиво, можна було показати? Зробити чи намалювати божка? Не ті часи, ніхто не повірить і ніхто не змінє на Бога живого, яким є Ісус Христос».

Моя ціль одобrena партією була: «Говорити, як мога більше про вигаданого божа дажбога, в цей же час опоганювати християнську віру, щоб народ перестав вірувати, а тоді, коли опам'ятається, що в цій новій вірі дажбога нічого, властиво нема ані фігури божка, ані духу, ані надії, залишить і її. Тоді стане правдивим безбожником і поклонником Леніна. Така була

наша ціль».

Вона мала ще словом «Русь» єднати українців з росіянами, а ненависть, що витворювалася із пропаганди антимосквої і Давида, мала народжувати рівночасно антисемітизм.

В Одесі в той час перебувало відносно багато євреїв. А антисемітизм в Україні — це те, чого Москва завжди хотіла». Закінчив хворий син і віддав духа.

Ось така була сповідь росіянина Воронова з Одеси, нагородженого орденом Червоного прапора за хитро випущену пропаганду, ніби нелегальну віру в дажбога Русі.

Воронов помер, а його віра в працю київської Русі кружляла далі, ніби нелегально поміж одеситами. Можливо, що кружляє ще й дотепер.

А тим часом мати Воронова зрадила «таємницю сповіді», розповівши все однієї неділі з проповідницею в одній з церков Одеси. Потім казали, що вона захворіла і відправлено її в «психушку». Знаючи, як легко люди туди потрапляють, не можна

мати певності чи вона дійсно була хвора.

Щодо самої віри, вона, мабуть, частинно прийнялася серед населення, бо була більше нелегальною, чим православна, а відомо, що заборонений овоч завжди більше привабливий.

ДАЖБОГ В ЧІКАГО

Згадуючи 1958 рік в Одесі та, померлого росіяніна майора НКВД Воронова, його «нелегальні брошури» нової віри Русі в працього-дажбога, я дивуюся чи сьогоднішня віра т.зв. дажбога, пана, який називає себе пророком і учителем, Лева Силенка, не є тою самою і того ж походження, що вперто поширюється серед вільних українців Америки і Канади?

Не є виключене, що вона є інспірована в Америці заsovєтські гроші, пан Силенко її не вигадав. Вона була вигадана росіянином на ім'я Воронов і поширювана в Одесі ще в 1958 році. Вона мала бути поширена по всьому Sov. Союзу, за що був нагороджений Воронов.

Пан Силенко безумовно є лише продовжувачем і майстром дальшого удосконалення пропаганди цієї віри, яка очевидно має цю саму ціль, що і в Одесі 1958 р. — знищити віру християнську.

Він, мабуть, теж має надію наsovєтський орден, бо, читаючи його пропагандивні газетки, що чомусь називаються «Самобутня Україна», його наполегливість і старанність та до цього всього він ще й ім'я Лева носить /не Михась чи Івась/ і прізвище Силенко /не Слабенко/, говорить, що всі підстави до такої нагороди є.

Видно теж, що пан Силенко любить і славу та цю він же й сам здобуде, мабуть після випуску «МАГАВІРИ» хоч таку вже сам вмовляє собі через його газету «Самобутня Україна».

Але самою славою не проживеш, а Москва таки не дуже любить давати гроші. І тепер бідний пан Силенко, називаючи себе пророком, буде мусіти залазити в кишенні легковірних українців, жебраючи пожертви ніби на журнали, святыню тощо.

Можливо, що знайдуться дурні, що за-
безпечать пророка всім, вареним і пече-
ним, щоб він не мусів десь шукати праці
по фабриках, де тепер мало місць, але тут
є й інша біда.

Вся біда в тому, що ми, українці, у віль-
нім світі толеруючи таких пророків, осмі-
шуємо себе перед нашими дітьми, нерідко
змушуючи їх відходити від наших рідних
парафій до чужих, осмішуємо себе в очах
чужинців, а це хіба в загальному не прино-
сить слави нашему українському народові
на рідних окупованих Москвою землях?

Переді мною кілька чисел часопису «Са-
мобутня Україна». Видання нової віри
в «дажбога», тобто віри в нішо, щоб не
сказати поганської. «Рідна Українська На-
ціональна Віра» /РУНВІРА/.

Число 148 за квітень 1979 /тут вказано
10.979 рік дажбожий (яка докладність)/,
тобто поганський, хоч не вияснено від чого
він починається, чи від народження даж-
бога, а може пророка?

Передова стаття під заголовком: «Свя-
тина дажбога».

Після дібраних облесливих слів про патріотизм і Україну й славословія дажбогові, читаємо й таке:

«Добрий Бог післав українцям Пророка Лева Силенка» і т.д. і т.д. /який Бог — хіба не наш християнський?/, а далі.... «І плянета земля стане квітучою, садом миру, Любови і віри, щезнуть війни і релігійні свари, інспіровані імперіялістами».. Але дарма шукати далі відповіді наколи це автор статті передбачає, що наша земля стане квітучим садом.

Не виявляє він теж, коли це і в який спосіб щезнуть війни і релігійні свари, інспіровані, як він каже, імперіялістами. Не знати теж, яких імперіялістів він мав на увазі. Чи тихsovєтських, що посилають з авантурництвом кубинські війська в Африку установляти комунізм, а свої війська пхують на Кубу, як випадову базу проти Америки, а чи поширювати кордони коштом Афганістану?

Чи може він має на увазі американських, яких і московські комуністи називають поневолювачами інших, хоч і сам пророк не

був би пророком без Америки і американського хліба.

А що в цьому числі стаття дуже коротка, належить лише хіба славити пророка, що добрий Бог післав українцям /жаль тільки, що автор не пише, яким українцям/ і чекати, коли то наша плянета стане квітучим садом.

Конче хочу довідатися більше про саму віру, зачинаю переглядати часопис. — — О, О, Чекайте! Ось стаття «На вічні часи».

І тут після кількох слів вияснення про різниці деяких релігій, і «делікатного» плювка у Христову науку читаємо знову: «..цією дивною людиною є наш Учитель ЛЕВ СИЛЕНКО».

«Він отримав від Дателя Буття-осявання ...Оснащений Осяванням...його духовна сила, Учитель це «МАГАВІРА»...

Цей же самозванчий «учитель» і «пророк» критикує УНДО, УРДП, ОУН, повчає НТШ, УВАН, Катедри Україно-знавства, університети, СКВУ».

То ще не все: «Хай живе вічна слава Учителя нашого, бож слова Учителя — це слова всіх Українців»..../яких?/

Це щось, як у Москві на Красній площі. А я шукаю Бога в часописі, шукаю віру, релігію. Може щось таке буде далі?.... Ось на сторінці 1290 нова стаття під заголовком «Освячення» і знову читаємо: «Учитель Лев Силенко після освячення став на праве коліно і молитовно склонив чоло»....

Правда, нічого додати, нічого відняти. І знову декілька текстів молитви до Дажбога, потім розпускається бруд, щоб злегка обливати ним православіє, тобто християнство. Попи, єпископи від Петра 1-го аж до Верховного єпископа католицького кардинала Сліпого — його улюблена тема.

І знову «біблійний Мойсей» і знову «жидівська віра». Як сказав Воронов антисемітизм це те, чого Москва завжди хотіла.

В числах 149, 151, 152, 153, історія 12-го і 13-го сторіччя. Не думаю заглиблюватися в історію, бо чого ж би якраз в релігійному журналі, до того історії, як сказа-

но, осмисленою Магою Віри. Чи нема інших джерел? Побіжно переглядаючи, бачу, що не всюди подані джерела, натомість все нагинається під критику і оклеєвщування знову того ж православія.

А далі знову, як у попередньому числі, возвеличування Учителя Лева Силенка... «Учителя слухаючи.....Учителя чуючи.....науку рідного пророка зрозуміємо... Учитель сказав.....Віра Учителя Лева Силенка натхненна Дажбогом.....Гиблесний народ ждав приходу пророка Лева Силенка».... Чи хочеш, дорогий читачу, почути ще більше небелиць? Думаю, що доволі.

А ось ще повідомлення: «Мага Віра виходить у світ. Мага Віра матиме 1417 сторінок. У Мага Віру поміщено майже сто молитов. Мага Віра має 52 мислення», говорить оголошення.

Це вже щось ніби з «червоної книжечки Мао!»

Однак дарма шукати в часописах щось більше про саму суть якоїсь там віри, хочби ідеології. Нема нічого лише слова, слова, пусті слова, небелиці і опоганюван-

ня нашої християнської Церкви, Христової моралі. У нього головне завдання це критика і очорнювання християнства, бо релігія «опіюм народу», бо ще в 1922 році основник секти «Дослідників» Чарлс Гейз Рассел писав у своїх творах /Бормен 1922, 7 том, стор. 536/: «Християнство треба спустошити війною, революцією, анархією, голодом і заразою — від одного кінця світу до другого.» І даліше:...«Цивілізацію, яка відома під назвою «християнства» треба ще більше спустошити і осамітнити».

Від віків немало було охочих знищити християнську віру, але були це люди не української нації. Лев Сіленко, що вважає себе українцем, є хиба першим в історії, що старається зруйнувати 1000-літню християнську віру серед українців Канади і Америки. Бо в Україні знищити її советам не вдалось. Шістдесятічна практика показала, що ні тюрми, ні тaborи, ані розстріли не могли спричинити руїни християнської віри.

Отож совєти застосували нову тактику

боротьби з поміччю нового, зі старої 1000-річної скрині, дажбога.

Та видно і це не може задурманити голов поневоленого народу в Україні. Тоді чи не спробувати Москві одурманити українських емігрантів у вільному світі?

ПІСЛЯСЛОВО

Російські червоні імперіялісти поставили перед собою завдання знищити віру людей у велич всесвіту і його Творця, зашепити зневіру людини до себе як інтелігентну істоту Всемогутнього Бога, а тоді зрівняти його до рівня безвільної тварини, щоб потім легко панувати над нею. Безвірна і вже безвільна, слаба духом людина не зможе супротивитися комуністичній тиранії.

Ось яка ціль упертої боротьби з релігією на протязі свого панування, бо понад 60 років, довгих років панування тиранії в совєтській імперії.

Наш український народ на Батьківщині і в розсіянні по світі зі своєю християнською вірою, її традиційним духовим змістом і тисячолітньою культурою не має потреби шукати пристановища в большевицьких вигадках якоїсь національної віри

Старого Дажбога-ідолопоклонства.

Нема такої потреби навіть тоді, коли провідниками будуть особи української національності, хочби іменами Львів, Левів, Сильних, Всесильних та ролджених навіть в селах із музейно-історичними назвами /чи вигаданими/.

Наша тисячолітня віра, віра в Христа є запорукою глибокої побожності, культури, сили і національної зрілості нашого народу. Наші християнські чесноти, то любов Бога і ближнього, розуміння добра і зла, голос власного сумління та вірність нашій рідній, поневоленій тепер Батьківщині-Україні.

Даймо належну відсіч російським агентам і не дозвольмо поглумити з себе ані збити себе з нашої дороги християнства.

Відомо, що лише християнська мораль і любов до свого народу є запорукою нашої національної майбутності.

ЗАКІНЧЕННЯ

Якщо хтось скаже, що «фрі кантрі», а вільному воля, що хай собі пише небелиці якийсь там самозваний «пророк», я буду противитися.

Говорити про д-ра Лева Силенка, тоді я думаю, що він як канадієць не має права прищіплювати якусь там чужу ідею нашій американській Батьківщині, тим більше, якщо він канадієць українського походження.

Коли пан д-р Силенко вважає себе українцем /хай він навіть не Лев, хочби Івась чи Михась/, йому треба негайно припинити всю цю совєтсько-російську затію і не ображати більше українську громаду в Америці вишукуванням ідолопоклонства.

Українці у вільному світі не можуть погодитися, коли б навіть може несповна ро-

зуму якийсь «пророк» плямив добрі чесноти наших людей, і то помимо того, що «фрі кантрі» і вільному воля. Подумаймо, коли би хто в нашій родині, сестра, брат, син, дочка, чи ще хтось інший робив на нашу школу, плямив добре ім'я нашої родини, чи ми не звернули б йому уваги, не закликали б його до порядку, до відповідного заховання?.

Очевидно, що так, закликали б до порядку, попросили, покритикували, а може і погрозили б? Пан Сіленко належить до нашої української родини, не біймося покритикувати, попросити, оброзумити, а може і погрозити, бо у гру входить добре ім'я американських українців і поневоленої України.

Подумаймо!

Автор

Л I Т E Р А Т У Р A

1. Teror i Rewolucja — *Borys Lewickyj*
2. Najlepszy Sojusznik Hitlera — *A. Bregman*
3. Bez Ostatniego Rozdzialu — *W. Anders*
4. LENIN — *Robert Payne*
5. Wspomnienia — *AL. Piłsudska*
6. Самобутня Україна, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 152, 153.
7. Альманах УНС 1958—1959.
8. Ленін в Цюриху — *A. Солженицин.*
9. За Східнім обрієм — *Д. Шумук.*
10. Андрій Мельник в 1-шу річницю смерти. Вид.
«Новий Шлях» — Вінніпег
11. Мої життєві студії — *A. Брик*

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

До Пана

ЛЕВА СИЛЕНКА

д-ра філософії

Вельмишановний Пане!

Може я й трішки забагато розписався, вибачте мені, якщо я Вас поденерував. Бути щирим, мушу сказати, що я подивляю Вашу впертість і наполегливість на ниві релігії дажбожої імені Воронова.

Ви все таки хитро вигадали Ваше ім'я, Ви ж Лев, а це нагадує мені дитячі роки, коли я розчитувався в дитячій літературі, де лев завсігди був царем звірів; отже Ви ніби той цар тепер, а якщо ще взяти під увагу, що і прізвище у Вас Силенко, тож і справді сила силенна.

Лев і Силенко, ох, як звучить це гордо і то аж самому чогось страшно. А може

то так той дух дажбожий до сили та ще і страху додає?

А вже чи не найцікавіше зі всього, що Ви родились в селі якому? Чекайте, чекайте, ага вже знаю: Богоявленськ або Богоявленське. То й чи не будуть Ваші вірні до Вас молитися? Богоявленське, там мусіли являтись всі боги, бо ж як інакше? А вже напевне там і дажбог з'явився, тож чи не «воплотив» він там пророка?

О як то добре, що Ви пане докторе є тим пророком!

Бачите, хоч і майор Воронов, що вигадав Вашого старого дажбога в новій формі в 1958 р. в м. Одеса в Україні був професором НКВД, однаке у нього щось не відчувалось тої набожності, яка так «молитовано» дує з Ваших журналів.

Тепер, Ви докторе, пророче пишете «Магію Віри», о, як гарно, як чудово. Позвольте спитати, яка то магія буде, біла чи чорна магія? Цікаво!

А ось у журналі «С.У.» ст. 152 за серпень 1979 на стор. 1343 читаю: «А чули, що між українцями появився Ісус Христос?.....

.....Христос Дажбожий чи ні, але щось в ньому є. Чи збере мільйон долярів? О єєєєс, збере, збере! Зберете й більше, дорогий пане. З тією Вашою впертістю і набожністю напевно.

Мушу признати, що як на сьогоднішні дні інфляції, безробіття і непевності завтрашнього дня, то хіба єдина дорога стати мільйонером в Америці.

І це без жодного ризика і без якоєсь там моральної шкоди для громади. Багато ще ідіотів між нами тих, що будуть широко сотеньки носити пророкові, а цей трохи і заживе.

Не турбуйтесь, коли Ви вже тепер маєте святиню, Ви скоро дійдете до цілі. Лише більше поваги, пане д-ре, вітаю Вас, майбутнього українського мільйонера.

Слава дажбогові!

Ха, Ха, Ха,

Вардгамані і Воронову

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!?

вперто відкритий

Вам, з пошаною:

I. Ф.

П. С.

Коли будете лежати на французькій Рів'єрі, під голубим небом і розкидувати дурно придбані доляри, подякуйте нашему християнському Богові, що ще так багато дураків серед нашого народу, що все готові були віддати Вам, чи не останній гріш.

